

603433

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 40 (41)

TORONTO, Ontario, 1950 m. SPALIO (October) mėn. 5 d.

Kaina 10 c.

The Lights of Homeland

Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian R. C.
Society of Canada.Authorized as Second Class Mail
Post Office Department, Ottawa

SAVAITRAŠTIS

Laidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija341 Dundas St. W., Toronto,
Ont. Canada

Kanada tesurenka nors \$15.000

Tautos Fondas, "tai yra mūsų rezistencijos sukurtas išlaidų kova už Lietuvos išlaisvinimą. Tai yra svarbiausias tai kovai vestis mūsų ginklas, be kurio visos mūsų didžiausios pasisveitimo žadamos pastangos dažnai liktų be realių pasiekimų". Taip apibūdina Tautos Fondą jo Valdytojas, VLIKo ir Vykdomosios Tarybos narys, prof. J. Kaminskas savo straipsnyje — atsišaukime paskutiniam EITOS Biuletenyje, rugsėjo 20 d.

Nereikia daug kalbėti, ką reiškia laisvės kovai pinigai, nereikia taip pat įrodinėti, kad jo mūsų kovai neduos niekas kitas, kaip tik mes patys. Be pinigų niekas nieko nepadarys. Jo reikėtų daug. Labai daug. Tiek mes nepajėsim niekad, bet turime duoti nors tiek, kiek galime.

Prof. Kaminskas primena, kad iki šiol šią našą ant savo pečių nešė daugiausia senoji išeivija, ypač JAV lietuviai, pinigų kaupdami per ALT. Bet, sako, prof. Kaminskas, jie davė ir toliau duos tik iš geros valios, savo tautos meilės, glaudžiam kraštui akinami, o naujieji emigrantai turi tam ir pareigos, nes pasitraukdami iš kovojančios tautos tėvynės fronto tuo pačiu įsipareigojo prisidėti prie tos kovos kitur ir kitoki būdu. Ir niekas, nepažeisdamas tautinės savigarbos jausmo, negali išsiskirti. Šiems tai ne malonė, bet pareiga.

TF valdytojas džiaugiasi, kad gaunama aukų ir iš senosios emigracijos ir iš naujųjų, tačiau vis dar nepakankamai, o svarbiausia — ne pastoviai. Ir niekad nežinoma, bus gauta ar ne. Suprantam, kad tokiomis sąlygomis neįmanoma yra imtis didesnių darbų, negalima užplaukti tolimesnei atečiai. Dėlto tai TF Valdytojas šaukiasi imtis suorganizuoti pastovias įplaukas ir kartoja seną VLIK raginimą įvesti kiekvienam lietuviui moraliai privalomą savanorišką apsidėjimą įnašu Lietuvos laisvinimo reikalui.

TF Valdytojas nesiūlo, kaip tai padaryti. Matyt, vengiama siūlymų, kurie ne visų kraštų sąlygose būtų tinkami ir įvykdomi. Bet reikalus yra aiškus ir degantis. Tad mes patys turim rasti būdus ir savo šią prievolę tinkamai atlikti.

Kanadoje TF lėšos ligšiol buvo telkiamos rinkliavomis. Dabar paskelbtame krašto bendruomenės laik. statute numatyta pastovi viešųjų įplaukų dalis — iki krašto išlaisvinimo 45%. Tai gražu. Tik tai dar vienas įrodymas, kad bendruomenės organų sukūrimas turi būti labai ir labai paskubintas. Pradėjus rinkti nuolatinius įnašus, iš mūsų bendruomenės TF galės gauti pastovią ir aiškią sumelę. Bet tai dar nereiškia, kad jau turėtų būti atsakyta iki šiol praktikuotų rinkliavų. Priešingai, jos turėtų būti dar pargyvintos ir padidintos. Ne vien Vasario 16 d. proga, bet ir kitomis šventėmis. Ypač birželio Gedulo dienos tam tinka, nes Gedulas ir skausmas turi iššaukti kovos ryžį.

Mes jau turime TF atstovę Kanadoje. Bet tai ne vieno žmogaus reikalas, kuris, be to, negali būti dirbamas iš vienos vietos, TF agentų turėtų būti kiekvienoje kolonijoje. Geriausia tą darbą tikėtų pasiimti vienas nariui iš apylinkių LOK, o vėliau — valdybų.

Iš centro paskelbus vaują bei jo šūkius, tokie agentai galėtų viską pritaikyti vietos sąlygoms. Pasireikščių beabejo ir lenktyniavimo dvasios, galinčios ir visai sveikai patarnauti.

Be to, nereikėtų tenkintis ir vien aukomis. Jos beabejo nusibosta ir labai geros valios žmonėms. Tad reikėtų prasimanyti ir kitokių pajamų — bizeriško pobūdžio. Šiandien mes, pav., ant laiškų lipiname propagandinius ženklelius gaunamus iš JAV. Jie gražiai patarnauja, primindami mūsų bylą kiekvienam, kam toks laiškas patenka į rankas, o kartu ir neblogų pajamų duoda. Galėtų tai būti ir kitokie dalykai — atvirukai, prisisegus nešiojami ženkleliukai, namų sienų ar staliukų papuošimo dalykai ir daug kitų. Reikėtų tik išradimo ir pastangų. Nuo šio liktų centai. Bet grūdelis prie grūdelio — jau ir pūrelis!

Savąja visuomene mes neturime nusiskundžiam. Tokia jau žmogaus prigimtis — amžinai sielos ir priekaištai! Bet kiek čia dar yra idealizmo! Oi, daug pavydžių būtų galima priminti. Tai yra laidas, kad pastangos duotų tikrai gražių vaisių.

Vykstančiame Korėjos kare visą laiką susirūpinimo kėlė Kinijos pozicija. Ji visą laiką tylėjo, bet spalio 1 d. Kinų Liaudies Respublikos metinį progą premjeras Čou prabilo labai iššaukiančiai. Ir įdomu, kad tai buvo paskelbta tuo pat metu Maskvos Pravdoje, Peipingo oficioje ir jo per radio pasakytoje kalboje.

Pirmiausia premjeras Čou apkaltino JAV pažeidimu Kinijos sienos bombarduojant jos miestus. Be to, Kinija, kuri visada kovojusi dėl laisvės ir nesišijanti pasipriešinti betkokiam agresiniam karui, negalinti būti abejinga, kitą kartą sakoma — negalinti toleruoti, kad kaimynas yra užpuolamas agresyvaus imperialisto.

Aptardamas savo vyriausybės programą, Čou pareiškė, kad Kinija vistik išvaduosianti Formozą, nors JAV ten ir įsikūšios. Ji taip pat nusistatiusi "išvaduoti" Tibetą — taikiomis diplomatinėmis priemonėmis, o jei bus reikalo ir ginklu. Kalbėdamas apie santykius su D. Britanija, Čou pasakė, kad ilgos derybos esą vis be vaisių, nes D. Britanija vis dar norinti pripažinti Nac. Kinijos atstovus JTO ir savo nedraugingumą kinams rodanti Hong-Konge.

Išvadavusi visą savo teritoriją, Kinijos liaudis norinti gyventi taikiai, bet jei JAV agresorius privers, ji kovosianti taip pat, kaip kovojo prieš Kominterną reaktionierius.

Italijos lietuviai Dewey

Italijoje gyvenę lietuviai pasiuntė sekančio turinio padėkos laišką New Yorko Gubernatoriui ponui Thomas Dewey už pasakytą atvirą tiesos žodį Jungtinių Tautų Org. atstovams priėmimo metu "Waldorf Astoria" viešbutyje, kai Višinskis ir Malikas išėjo: "Mes, laisvieji lietuviai, laikinai gyvenę Italijoje, su nepaprastu džiaugsmu ir simpatijomis jums priėmėme žinią apie Jūsų tiesų ir atvirą žodį, tartą "Waldorf Astoria" Jungtinių Tautų Organizacijos atstovams. Brangindami Jūsų vertingas pastangas lauzti tylą, ten, kur neturi būti tylima, reikiame savo nuosirdžiausių padėkų".

Kanados doleris paleistas į laisvą rinką

Nuo spalio 2 d. Kanados doleris santykiu su JAV doleriu 1:1.10 yra panaikintas. Finansų min. potvarkiu Kanados dolerio vertė nebus pastovi, bet paliks laisvai susirasti savo vertę rinkoje. Atseit dolerio vertę nustatys ne vyriausybė, bet bankai ir prekybininkai. Tai vairsius išaugusių aukso ir JAV dolerių rezervų. Kanados iždas dabar turi aukso ir JAV dolerių rezervas \$1.789.000.000, o 1947 m. turėjo 500.000.000.

Kartu paskelbta, kad keliautojams leidžiamas išsivežti į JAV V-bes dolerių kiekis ir toliau bus normuojamas, bet \$150 norma būsianti pakelta. Pienių persiuntimas į kitus kraštus taip pat lieka normuojamas. Importo iš JAV normavimas paliekamas iki sausio 2 d. Volžios primokėjimai už naujai paga-

Berlynas — 12-jį valstybę

Berlyno vakarietų sektoriai spalio 1 d. paskelbė atskira Vakarų Vokietijos sąjungos dvyliką valstybę ir tvarkysis toliau pagal Vakarų Vokietijos konstituciją. Žinoma, ši naujoji valstybėlė priklausė tai Vokietijai, kurios užpuolinę trys dienei deklaravo laikysią savą kraštų užpuolimu.

Respublikos paskelbimo iškilmes komjaunimas ruošėsi sudrumsti, bet policijos buvo parstatyta tiek, kad jiems pasireikšti nebuvo kur.

— BERLYNAS. — Didž. Britanija pasirašė su V. Vokietija prekybos sutartį 1 biliono dolerių apimties apyvartos, t.y. po pusę bil.

Kanados doleris paleistas į laisvą rinką

minto aukso unciją, prieš metus \$3.50 sumažinti, vėl pakeliami tiek pat.

Kanados dolerio vertę spėjama pakils iki JAV dolerio vertės, o to rezultate turės atpigi iš JAV importuotos prekės. Kanados prekės užsieny pabrangs. Ekspertai mano, kad Kanados doleris nusistovės apie 94-95 c. už JAV dolerį.

Kanados specialioji brigada

Kadangi Korėjoje kuras jau baigiasi, tai vad. "Korėjos brigada" ten nebėra ko veikti. Buvo spėjimų, kad ji ten būsianti pasiūta okupacinei tarnybai, bet premjeras St. Laurent spalio 1 d. pareiškė, kad ji būsianti pasiūta į Europą. Ji, sakė premjeras, ten vyksianti ne kariuomė, bet užkirsti kelią karui prasidėti.

vo posakiu jis viską sugriovė. Pasak jo, korėjiečiai laimėsi ilgalaikio pasipriešinimo keliu, atsiėsi jis siūlo korėjiečiams partizanines kovas, o JT nori išgąsdinti griežtais žodžiais. Iš Korėjos korespondentai praneša, kad ten laukiamas aštrių partizaninių kovų. Komunistai tam pradėję ruošis ir valstiečius apginkluoti jau nuo to momento, kai įsikėjo JAV. Jiems jau tada buvo aišku, kad fronto kovas teks pralaimėti.

Čou pareiškimai galėtų būti komentuojami ir taip, kad komunistinė Kinija ruošiasi ateiti Korėjos komunistams su ginkluota pagalba. Tačiau vienu są-

vo posakiu jis viską sugriovė. Pasak jo, korėjiečiai laimėsi ilgalaikio pasipriešinimo keliu, atsiėsi jis siūlo korėjiečiams partizanines kovas, o JT nori išgąsdinti griežtais žodžiais. Iš Korėjos korespondentai praneša, kad ten laukiamas aštrių partizaninių kovų. Komunistai tam pradėję ruošis ir valstiečius apginkluoti jau nuo to momento, kai įsikėjo JAV. Jiems jau tada buvo aišku, kad fronto kovas teks pralaimėti.

Vokiečiams įvažiuoti į Kanadą draudimas atšauktas

Rugsėjo 29 d. Kanados vyriausybė atšaukė visus suvaržymus įvažiuoti į kraštą Vokietijos piliečiams imigrantams. Vokiečiai imigrantai būsį traktuojami lygiai su kitų tautybių imigrantais, bet būsį neišleidžiami imigrantai naciai ir komunistai.

Nutarimas motyvuojamas tuo, kad karo stovis jau panaikintas, praeitųjų metų imigrantų skaičius mažėjęs ir Kanadai nesą pagrindo vokiečių neišleisti, kai juos išleidžia ir JAV ir D. Britanija. Tuo būdu, kaip priešai, dar neišleidžiami į Kanadą tik japonai.

Kanadoje vokiečių 1941 m. buvo 464.682, atseit 4,4% to meto gyventojų. Dabar vokiečiai imigrantai verbuojami dar tik dviejose vietose — Karlsruheje ir Bremene. Iš viso imigrantų skaičius į Kanadą sumažėjęs. 1948 m. įvažiavę 125.000, 1949 m. — 95.217, o 1950 — 44.000. Kartu pranešama, kad kalnų

Pirmą kartą po karo Anglijoje vukstančioje muitų tarifų konferencijoje gausi vokiečių delegacija yra dėmesio centre ir stato savo reikalavimus.

Vokiečiai dalyvauja

Pirmą kartą po karo Anglijoje vukstančioje muitų tarifų konferencijoje gausi vokiečių delegacija yra dėmesio centre ir stato savo reikalavimus.

Stalino sąlygos Tito

Pasklido gandas, kad Stalinas daro naują bandymą Tito susigrąžinti gerojuo. Tarpininku esąs rumūnas, A. Paukei bendradarbis, Sadoveanu. O sąlygos "paklydusiam sūnui" grįžti esą 6:

1. Viešai atšaukti klaidas, 2. Grąžinti valymų metu nušalinčius komunistus į jų vietas, 3. Sovietams išduoti užsienų reikalų min. Kardelį, policijos min. Rankovičių ir partijos teoretikų

Korėjos komunistai paklūdomi

Kovos Korėjoje eina prie galio. Kiekvienu momentu galima laukti komunistų kapituliacijos. Kai rugsėjo 26 d. susitiko JT pajėgos nuo Pusan prietilčio ir Seulo, 100.000 komunistų kariuomenės liko atkirsti. Tai nepataisomai palaužė jų karinį pajėgumą. Praktiškai šiandien jau Korėjos komunistų armija beveik nebeegzistuoja.

Visi Tokio kelnieriai ir restoranų padavėjai jau prieš tris savaites žinojo, kad amerikiečiai ruošiasi išlaipinimo operacijoms. Tačiau, šitie pasirošimai turėjo būti žinomi ir Korėjos komunistams. Nebuvo žinoma tik planuojamų operacijų didumas ir išsikišimo vieta, bet jau kiekvienam buvo aišku — amerikiečiai kelsis užnugarį. Vadinasi, komunistai turėjo pakankamai laiko pergrupuoti kariuomenei ir atpalaiduoti savo pagrindinėms jėgoms Taegu ir pietinio fronto ruožuose. Atrodo, jie visus viltis buvo sudėję į ofenzyvą, tikėdamiesi įkelti koją į Pusan ir gen. MacArthurui sumažinti invazijos planus. Čia ir buvo padaryta jų didžiausia klaida, kurios jau neįmanoma atitaisyti be kitų pagalbų. O kiti, matydami, kad karo rezultatai pasisuko komunistams šuniškai nemaloniu linkme, nusiplauna rankas. Pagalbos nebėra. Nei komunistinė Kinija, nei Sovietų Sąjunga nesimeta ir avantiūras.

JT kariuomenės daliniai pasiekė 38 paralelę. JAV vyriausybė ir gen. MacArthurui tenka išspręsti sunki problema: okupuoti Š. Korėją ar laukti šiaurės 38 paralelės, kol komunistai atsistatovūs su baltomis vėliavomis. Buvo tikėta, kad Kinijos komunistų armijos pagal Maskvos "ukazą" gali užimti Š. Korėją. Mat, sovietams labai nemalonūs amerikiečių priartėjimas prie jų pačių teritorijos. Tačiau komunistinė Kinija nesišubina. Kalbama, kad Stalinas negali susisiekėti su Kinijos valdovu Mao Tse-tungu.

Galutiną sprendimą turėjo padaryti JTO plenumas, nes JAV-bių ir jų sąjungininkų kariuomenės Korėjoje operuoja pagal Saugumo Tarybos įgaliojimą. Buvo paleisti gandai, kad komunistai per Peipingą kreipsis į Indiją, prašydami tarpininkauti JTO taikos reikalui. Tačiau vėliau paaiškėjo, kad greičiausia tai buvo tik paprastas Korėjos komunistų triukas, siekiantis patirti JTO ir viso pasaulio reakciją.

JTO nesisukubino paskelbti galutiną sprendimą. Plenumo posėdžiuose daugiausia buvo sakomos ilgos kalbos, komentuojant Achesono pasiūlymą suorganizuoti JT kariuomenę visiemis agresoriams pažaboti ir Saugumo Tarybos užvetuotus sprendimus 24 valandų laikotarpį perduoti plenumui. Tuo tarpu visus delegatus, kaip akmenų vežimas, slėgė Korėjos problema, nors apie ją ir buvo vengiama kalbėti.

Kada Vakarų Europa skuba ginkluotis, norėdama užbėgti už akių sovietų agresijai, sovietai imasi tvarkyti R. Vokietiją. Praėjusios savaitės laiotarpyje ji buvo priimta ir sovietų satelitinė kraštų tarp. Atrodo, su R. Vokietija Maskva greitai laiku pasirašys separatinę taikos sutartį. R. Vokietijos kelias ir satelitinį tautų tarpą buvo nutiesė visą seriją draugiškumo ir ekonominio bendradarbiavimo paktų su Lenkija, Čekoslovakija, Vengrija ir Rumunija. Panašaus pobūdžio paktas dabar ruošiamas su komunistų valdoma Bulgarija. Sovietų leidžiamas oficialus laikraštis "Taegliche Rundschau" džiaugiasi "įsijungimu į galingą taikos frontą, kuriam vadovauja Sovietų Sąjunga" ir, žinoma, čia pat skelbia kovą "gangsteriams ir savo demokratijos priešinams". Iš visų R. Vokietijos vietovių ateina pranešimai apie naujus areštus. Sulmtieji dažniausia kaltinami sabotazo veiksmams.

Neramumai prasidėjo V. Vokietijos Rūro krašte. Komunistai su Maskvos pagalba čia mėgina drumsti vandenį, norėdami susilpninti Bonnos vyriausybę. Britai buvo priversti atšaukti iš monevų 4-tą brigadą. Tačiau, Vokietija šiuo metu vis dar tebėra didžiausio politinio įtempimo taškas Europoje. Iš viso, vargšė mūsų senoji Europa gyvena didelio nerimo ir netikrumo dienas. Amerikiečių pergalė Korėjoje pataisė europiečių nuotaiką. Imama galvoti, kad vis dėlto JAV, reikauti esant, gali veikti ir komunistams suduoti smarkesnių smūgių. Tačiau nuo abejonių europietis dar nėra išgydytas. Lengviau atsikvėpti jis galės tada, kada tarp jo ir Sovietų Sąjungos stovės jungtinės Europos valstybių kariuomenės gerai išmankštintos ir paruoštos kovai divizijos.

— SAIGON. — Indokinijoje su komunistais tebevyksta griežtos kovos.

SAVAITĖS APŽVALGA

Korėjos komunistai paklūdomi

Kovos Korėjoje eina prie galio. Kiekvienu momentu galima laukti komunistų kapituliacijos. Kai rugsėjo 26 d. susitiko JT pajėgos nuo Pusan prietilčio ir Seulo, 100.000 komunistų kariuomenės liko atkirsti. Tai nepataisomai palaužė jų karinį pajėgumą. Praktiškai šiandien jau Korėjos komunistų armija beveik nebeegzistuoja.

Visi Tokio kelnieriai ir restoranų padavėjai jau prieš tris savaites žinojo, kad amerikiečiai ruošiasi išlaipinimo operacijoms. Tačiau, šitie pasirošimai turėjo būti žinomi ir Korėjos komunistams. Nebuvo žinoma tik planuojamų operacijų didumas ir išsikišimo vieta, bet jau kiekvienam buvo aišku — amerikiečiai kelsis užnugarį. Vadinasi, komunistai turėjo pakankamai laiko pergrupuoti kariuomenei ir atpalaiduoti savo pagrindinėms jėgoms Taegu ir pietinio fronto ruožuose. Atrodo, jie visus viltis buvo sudėję į ofenzyvą, tikėdamiesi įkelti koją į Pusan ir gen. MacArthurui sumažinti invazijos planus. Čia ir buvo padaryta jų didžiausia klaida, kurios jau neįmanoma atitaisyti be kitų pagalbų. O kiti, matydami, kad karo rezultatai pasisuko komunistams šuniškai nemaloniu linkme, nusiplauna rankas. Pagalbos nebėra. Nei komunistinė Kinija, nei Sovietų Sąjunga nesimeta ir avantiūras.

JT kariuomenės daliniai pasiekė 38 paralelę. JAV vyriausybė ir gen. MacArthurui tenka išspręsti sunki problema: okupuoti Š. Korėją ar laukti šiaurės 38 paralelės, kol komunistai atsistatovūs su baltomis vėliavomis. Buvo tikėta, kad Kinijos komunistų armijos pagal Maskvos "ukazą" gali užimti Š. Korėją. Mat, sovietams labai nemalonūs amerikiečių priartėjimas prie jų pačių teritorijos. Tačiau komunistinė Kinija nesišubina. Kalbama, kad Stalinas negali susisiekėti su Kinijos valdovu Mao Tse-tungu.

Galutiną sprendimą turėjo padaryti JTO plenumas, nes JAV-bių ir jų sąjungininkų kariuomenės Korėjoje operuoja pagal Saugumo Tarybos įgaliojimą. Buvo paleisti gandai, kad komunistai per Peipingą kreipsis į Indiją, prašydami tarpininkauti JTO taikos reikalui. Tačiau vėliau paaiškėjo, kad greičiausia tai buvo tik paprastas Korėjos komunistų triukas, siekiantis patirti JTO ir viso pasaulio reakciją.

JTO nesisukubino paskelbti galutiną sprendimą. Plenumo posėdžiuose daugiausia buvo sakomos ilgos kalbos, komentuojant Achesono pasiūlymą suorganizuoti JT kariuomenę visiemis agresoriams pažaboti ir Saugumo Tarybos užvetuotus sprendimus 24 valandų laikotarpį perduoti plenumui. Tuo tarpu visus delegatus, kaip akmenų vežimas, slėgė Korėjos problema, nors apie ją ir buvo vengiama kalbėti.

Kada Vakarų Europa skuba ginkluotis, norėdama užbėgti už akių sovietų agresijai, sovietai imasi tvarkyti R. Vokietiją. Praėjusios savaitės laiotarpyje ji buvo priimta ir sovietų satelitinė kraštų tarp. Atrodo, su R. Vokietija Maskva greitai laiku pasirašys separatinę taikos sutartį. R. Vokietijos kelias ir satelitinį tautų tarpą buvo nutiesė visą seriją draugiškumo ir ekonominio bendradarbiavimo paktų su Lenkija, Čekoslovakija, Vengrija ir Rumunija. Panašaus pobūdžio paktas dabar ruošiamas su komunistų valdoma Bulgarija. Sovietų leidžiamas oficialus laikraštis "Taegliche Rundschau" džiaugiasi "įsijungimu į galingą taikos frontą, kuriam vadovauja Sovietų Sąjunga" ir, žinoma, čia pat skelbia kovą "gangsteriams ir savo demokratijos priešinams". Iš visų R. Vokietijos vietovių ateina pranešimai apie naujus areštus. Sulmtieji dažniausia kaltinami sabotazo veiksmams.

Neramumai prasidėjo V. Vokietijos Rūro krašte. Komunistai su Maskvos pagalba čia mėgina drumsti vandenį, norėdami susilpninti Bonnos vyriausybę. Britai buvo priversti atšaukti iš monevų 4-tą brigadą. Tačiau, Vokietija šiuo metu vis dar tebėra didžiausio politinio įtempimo taškas Europoje. Iš viso, vargšė mūsų senoji Europa gyvena didelio nerimo ir netikrumo dienas. Amerikiečių pergalė Korėjoje pataisė europiečių nuotaiką. Imama galvoti, kad vis dėlto JAV, reikauti esant, gali veikti ir komunistams suduoti smarkesnių smūgių. Tačiau nuo abejonių europietis dar nėra išgydytas. Lengviau atsikvėpti jis galės tada, kada tarp jo ir Sovietų Sąjungos stovės jungtinės Europos valstybių kariuomenės gerai išmankštintos ir paruoštos kovai divizijos.

— SAIGON. — Indokinijoje su komunistais tebevyksta griežtos kovos.

JAV ir Sovietų Sąjunga laikosi rezervuotai

Posėdžių pertraukų metu JTO delegatai šenkėjosi tarpusavyje ir rūkydami svarstė Korėjos reikalus. Tačiau Višinskis ir Achesonas Korėjos klausimu vengė bet kokių komentarų. Višinskis, žinoma, labai nepatogu kalbėti, nes visi žino, kad už komunistų agresijos veiksmus Korėjoje pasaulis turi būti dėkingas Sovietų Sąjungai. Jis šioje sesijoje kažkaip labai malonus ir mandagus. Tik dar nežina, kuo baigsis. Achesonas galėjo pasnėkėti: JAV Korėjos kare nešė ir dar tebešėna sunkiausių našą. Tačiau jo žodžius sovietai tuojau būtų galėję įkinkyti į savo propagandą. Jau ir taip jie JAV yra apšaukę agresoriu. Jeigu JAV dabar būtų pasiūliusios JTO duoti įgaliojimą JT kariuomenei peržengti 38 paralelę, sovietai tuojau būtų emė šaukti: — Argi mes nebuvo teisūs? Amerikiečiai nori įsitaisyti bazes Šiaurės Korėjoje... Višinskis tikriausiai būtų išdrožęs ilgiausią kalbą, įrodinėdamas amerikiečių agresingus polinkius. Tuo tarpu 38 paralelės peržengimo nelaimingas klausimas reikalo greito sprendimo. Inicijatyvą emėsi Didž. Britanija kartu su dar septynių tautų atstovais paprašydama JTO plenumą pareiginti Korėjos sąjungimo akciją ir siūlydama 38 paralelės peržengimo klausimą palikti gen. MacArthurui sprendimui.

Praeitą sekmadienį pietų korėjiečių viena kolona rytų pakrantėmis peržengė 38 paralelę ir žygiuoja naftos centro Wonsan link. Iki jo yra 70 mylių, o pirmadienį pietų korėjiečiai buvo jau pusiakelyje. Jie nesutinka jokio pasipriešinimo, nors iš belaisvių sužinoma, kad komunistai visas savo jėgas traukia į Wonsan, kur žada bandyti pasipriešinti. Tik įdo-

mu, kad neišku, kieno įsakymu p. korėjiečiai sieną peržengė. Kalbama, kad įsakymas buvęs numestas iš lėktuvų ir kad jį davęs gen. Walker, bet oficialiai tai nepatvirtinama, o MacArthur, puolamas žurnalistų, nei dėl šio peržengimo, nei ką jis darys dar nesako nieko. Jo kariuomenė jau visai netoli 38 paralelės, bet žygiuoja taip palengva, kad net "nepaveja" bėgančių komunistų. Matyt, MacArthur pirma nori surinkti davinius ir gal nežygiuos, jei atrodytų, kad gali įsikišti kinai. Būdinga taip pat, kad ir aviacija įsakyta nepriartėti prie Kinijos sienos arčiau 20 mylių. Mat, Kinai pareiškė, kad savo teritorijos pažeidimų nepažeis.

Tuo tarpu MacArthur per radio ir per pustučio milijono iš lėktuvų išmėtytų lapelių paskelbė ultimatumą visoms komunistų pajėgoms "escancioms bekur Korėjoje", taigi ir Š. Korėjoje, padėti ginklus ir paklusti jo įsakymams, atseit kapituliuoti. Kaip su jais bus pasielgta, nesakoma. Iš anksto pranešta tik viena sąlyga — paleisti visus belaisvius. Į ultimatumą iš komunistų pusės šiuo metu dar nėra jokio atsakymo, o nelaisvės paimti kariai sako apie jį nieko negirdėję.

Kai Korėjos likimas sprendžiamas kovos lauke, Saugumo Taryboje jis nebeliečiamas, nors Malikas ir bando kelti. Čia pagaliau buvo nutarta pakviesti komunistinės Kinijos atstovą, kai bus svarstomas Formozos klausimas. Nacionalistinės Kinijos delegatas Dr. Tsiang labai priešinosi, mėginamas griebtis net ir veto. Kadangi tai procedūros klausimas, jo veto buvo atmetamas. Vėtuoti galima tik konkrečius nutarimus. Darbotvarkės nustatymui veto negalioja.

Susitarta dėl Atlanto pakto kariuomenės

New Yorke baigė pasitarimus Atlanto Pakto Taryba. Nutarta artimiausiu laiku Vakarų Europos gynybai suorganizuoti jungtinę kariuomenę. Vokiečių jungimo klausimas taip ir liko neišspręstas dėl griežto prancūzų pasipriešinimo. Jis perduotas gynybos komitetui. Oficialus komunikatas apie naują kariuomenę suteikia labai mažą žinią. Sužinome tik, kad ji turės vyriausią vadą. Bus taipogi jungtinis štabas iš visų dvylikos tautų atstovų ir žinoma, to štabo viršininkas, ant kurio pečių gulės visi naujosios kariuomenės organizavimo ir apmokymo reikalai. Vyriausiam vadui svarbiausi strateginiai reikalai įsakymus duos militarinis Atlanto Pakto tautų komitetas.

Žurnalistai bandė kamantinėti Bevingą, kada pastarasis New Yorko uoste lipo į laivą, bet jis pareiškė, kad pastarimų didžioji dalis buvusi slapta, todėl jis negalys suteikti informaciją. Bevinas tik pabrėžė, kad JAV vyriausybė imasi žygių, kurie dar keletą metų atgal visiems būtų atrodę neįvykdomomis svajonėmis.

Sovietai įpilietino Rytų Vokietiją

Kada Vakarų Europa skuba ginkluotis, norėdama užbėgti už akių sovietų agresijai, sovietai imasi tvarkyti R. Vokietiją. Praėjusios savaitės laiotarpyje ji buvo priimta ir sovietų satelitinė kraštų tarp. Atrodo, su R. Vokietija Maskva greitai laiku pasirašys separatinę taikos sutartį. R. Vokietijos kelias ir satelitinį tautų tarpą buvo nutiesė visą seriją draugiškumo ir ekonominio bendradarbiavimo paktų su Lenkija, Čekoslovakija, Vengrija ir Rumunija. Panašaus pobūdžio paktas dabar ruošiamas su komunistų valdoma Bulgarija. Sovietų leidžiamas oficialus laikraštis "Taegliche Rundschau" džiaugiasi "įsijungimu į galingą taikos frontą, kuriam vadovauja Sovietų Sąjunga" ir, žinoma, čia pat skelbia kovą "gangsteriams ir savo demokratijos priešinams". Iš visų R. Vokietijos vietovių ateina pranešimai apie naujus areštus. Sulmtieji dažniausia kaltinami sabotazo veiksmams.

Neramumai prasidėjo V. Vokietijos Rūro krašte. Komunistai su Maskvos pagalba čia mėgina drumsti vandenį, norėdami susilpninti Bonnos vyriausybę. Britai buvo priversti atšaukti iš monevų 4-tą brigadą. Tačiau, Vokietija šiuo metu vis dar tebėra didžiausio politinio įtempimo taškas Europoje. Iš viso, vargšė mūsų senoji Europa gyvena didelio nerimo ir netikrumo dienas. Amerikiečių pergalė Korėjoje pataisė europiečių nuotaiką. Imama galvoti, kad vis dėlto JAV, reikauti esant, gali veikti ir komunistams suduoti smarkesnių smūgių. Tačiau nuo abejonių europietis dar nėra išgydytas. Lengviau atsikvėpti jis galės tada, kada tarp jo ir Sovietų Sąjungos stovės jungtinės Europos valstybių kariuomenės gerai išmankštintos ir paruoštos kovai divizijos.

— SAIGON. — Indokinijoje su komunistais tebevyksta griežtos kovos.

Vyt. Kastytis.

Tėviškos žiburiai

THE LIGHTS OF HOMELAND
SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Redakcinis Kolektyvas

Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija

Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje \$3, JAV — \$3 amerikoniškai, Australijoje, Pietų Amerikoje ir kitur — \$4 amerikoniškai, pusei metu — Kanadoje \$2, visur kitur \$2,50. Atskiras nr. 10 ct.

Adresas pakeičiamas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas AD 4265

Laikinasis Kanados Lietuvių Bendruomenės Statutas

1. BENDRIEJI DĖSNIAI

1. Kanados Lietuvių Bendruomenė yra nepartinė organizacija, siekianti apjungti šiose krašte gyvenančius lietuvių lietuviškai dvasiai išlaikyti, tautinei kultūrai puoselėti, socialiniams bei ekonominiams interesams rūpinti ir vesti kovą už laisvę, nepriklausomą ir demokratinę Lietuvą.
2. KLB tikslas — siekti įgyvendinti Lietuvių Chartos dėsnius, kurie paskelbti 1949 m. birželio 14 dieną Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto.
3. KLB savo veikloje lojaliai vykdo Kanados įstatymus ir jos valdžios potvarkius bei įsakymus, rūpinasi lietuvių supažindinti su Kanados santvarka ir ugdyti juos gerais krašto piliečiais.
4. Savo tikslui siekti KLB:
 - a) registruoja Kanadoje gyvenančius lietuvių;
 - b) organizuoja lietuvių mokyklas, vaikų darželius, kursus, bibliotekas, skaityklas ir kitas tautinio auklėjimo ir švietimo įstaigas;
 - c) organizuoja lietuvių mokslo, meno ir kultūros institucijas;
 - d) leidžia knygas, laikraščius ir kitus periodinius bei vienkartinus leidinius;
 - e) organizuoja paskaitas, koncertus, vaidinimus, parodas ir kitus kultūrinius rengimus bei pramogas;
 - f) rūpinasi lietuvių ekonominiams reikalais;
 - g) moraliai ir materialiai remia lietuvišką šeimą, globoja ligonius, senelius, našlaičius ir rūpinasi kitais lietuvių socialiniais reikalais;
 - h) remia ir globoja jaunimo ir sporto organizacijas;
 - i) skatina ir remia moterų veiklą;
 - j) atstovauja lietuvių reikalams Kanados valdžios įstaigose bei kitose institucijose;
 - k) rūpinasi dirbančiųjų lietuvių teisių apsauga ir organizuoja tinkamą jų atstovavimą;
 - l) palaiko ryšius su lietuvių organizacijomis Kanadoje ir kitose šalyse;
 - m) organizuoja lietuvių tremtinių pagalbą, rūpinasi jų atkėlimu Kanadon ir teikia jiems reikiamą paramą bei globą;
 - n) organizuoja akciją dėl Lietuvos laisvės ir jos nepriklausomybės atstatymo.

2. BENDRUOMENĖS APYLINKĖ

5. Kiekvienoje Kanados vietovėje, kur yra bent dešimt lietuvių, yra KLB apylinkė.
6. Apylinkės ribas nustato KLB centro valdyba, pasiūlius apygardos valdybai, jeigu tokia yra.
7. Apylinkės reikalus sprendžia apylinkės susirinkimas. Jis:
 - a) renka apylinkės valdybą ir apylinkės kontrolės komitetą;
 - b) taria apylinkės veiklos planą;
 - c) tvirtina metinę apylinkės sąmatą ir apylinkės kontrolės komisijos patvirtintą sąmatos vykdymo apyskaitą;
 - d) taria kitus šio statuto pavestus ar KLB centro valdybos ar susirinkimo pilnateisių dalyvių pasiūlytus klausimus.
8. Apylinkės susirinkimas kviečiamas bent kartą per šešius mėnesius. Trečdaliui apylinkės pilnateisių lietuvių arba apylinkės kontrolės komisijai raštu pasiūlius ir svarstytiems dalykams nurodžius, apylinkės valdyba turi sukviešti apylinkės susirinkimą ne vėliau kaip per dvi savaites iš anksto.
9. Susirinkimą kviesdama, apylinkės valdyba prieš dvi savaites praneša apylinkės pilnateisiams lietuviams susirinkimo laiką, vietą, darbų tvarką ir 9 str. taisykles.
10. Apylinkės susirinkimas laikomas teisėtu dalyvaujant ne mažiau kaip pusei pilnateisių apylinkės lietuvių.
11. Kviečiamu laiku reikalingam skaičiui nesurinkus, po valandos susirinkimas įvyksta nežiūrint pilnateisių dalyvių skaičiaus, bet jis gali tirti tik tuos dalykus, kurie buvo pažymėti susirinkimo kvietime.
12. Susirinkimą pradeda apylinkės valdybos pirmininkas arba jo pavestas kitas valdybos narys.
13. Susirinkimui vadovauja susirinkimo išrinktas pirmininkas.
14. Susirinkimo protokolui surašyti susirinkimo pirmininkas pasikviečia sekretorių.
15. Protokolą pasirašo susirinkimo pirmininkas ir sekretorius.
16. Apylinkės susirinkimas taria paprastą pilnateisių dalyvių balsų daugumą.
17. Pilnateisis susirinkimo dalyvis yra kiekvienas apylinkės lietuvis ne jaunesnis kaip 18 metų.
18. Ir turįs 18 mt. apylinkės lietuvis nėra pilnateisis jeigu jis:
 - a) kenkia Lietuvii Tautai;
 - b) priešinąs Lietuvos nepriklausomybei;
 - c) pritaria bolševikinei ar kitokiai Lietuvos okupacijai.
19. Kas pagal 14 str. nėra pilnateisis lietuvis, nustato KLB centro valdyba.
20. KLB centro valdybos pripažintas nepilnateisus lietuvis gali per trisdešimt dienų skųstis Nesusipratimams ir Skundams Spręsti (NSS) Komisijai. Šios komisijos sprendimas galutinis.
21. Toks skundas komisijos turi būti išspręstas ne vėliau kaip per tris mėnesius skundą gavus.
22. NSS komisijos sprendimas, kuriuo panaikinamas KLB centro valdybos nutarimas dėl pripažinimo nepilnateisus lietuviu, turi būti ne vėliau kaip per dvi savaites nuo sprendimo dienos pranešamas per KLB centro valdybą atitinkamai apylinkės valdybai.
23. Bendruomenės apylinkėi vadovauti yra apylinkės valdyba. Ji:
 - a) vykdo apylinkės susirinkimų nutarimus;
 - b) organizuoja lietuvių tautinio auklėjimo bei švietimo įstaigas ir rūpinasi jas išlaikyti;
 - c) organizuoja akciją kovai dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo;
 - d) rūpinasi apylinkės kultūrine ir socialine veikla;
 - e) moraliai ir materialiai remia lietuvių nelaimės atvejais;
 - f) organizuoja lietuvių tremtinių paramą ir rūpinasi jų atkėlimu Kanadon;

Kryžiaus žygis

GEDIMINAS GALVA.

Pergyvename vieną kritiškiausią tarpsnį. Istorijos puslapius bevartydami užtikame sąjūdžius, siekusius pavergti krikščioniškąjį pasaulį. Tačiau nei islamiškos sąjūdės VI-VIII a. vadovaujamas arabų, nei pagaliau ir janičariškas Turkijos polėkis XV-XVI a. nebuvo taip pavojingi, kaip bolševikinis nūdien.

Anuomet arabai įsigalėjo šiaurinėje Afrikoje, užvaldė Ispaniją, bet frankų 732 m. buvo sumušti prie Poitiers. Turkai užėmė Balkanus, atsluko prie Vienos vartų, bet čia liko sumušti.

Tie visi sąjūdžiai pusiau ideologiškai ir politiški buvo jėgos išbalansuoti. Tačiau jie turėjo tik dalinius tikslus. Jie nebuvo visuotini. Europinis imperializmas, kurtas Romos imperijos pavyzdžiu, buvo taip pat dalinis. Skandinaviškas, vokiškas, lietuviškas, ispaniškas, angliskasis, prancūziškas, austriškas ar junkeriškas imperializmas tebuvo daliniai. Visi tie imperializmai, kaip ir nūdien amerikoniškas įtilpo į savo meto politinius rėmus, siekiant išskirti kaikiurių silpnėjančių galybių sąskaiton. Imperialistinės galybės neturėjo tikslo užvaldyti visą žemės rutulį. Tą tikslą pirmą kartą formulavo siekėdami pasaulinės revoliucijos Britų "Balance of power" liko atgyventi ir išaugtu rutulį. Nūdien balansas vėm siekia rasti taikaus sugyvenimo būdą su Maskva, dėl valstybės vyrų aklumo ar išviro tokių nebuvinu. Kremlius yra visuotinis ir radikalus. Jis gali daryti kaikiurias nuolaidas ar vingius, bet visa tai yra tik laikino pobūdžio užuolankos.

Bolševizmas išaugo iš kapitalizmo ir krikščionybės klaidų. Jis yra nihilistinis, bet radikalus. Tas radikalumas kurį mėgta vertė vakariečius hamletiška svyruoti, nuolaidas daryti, svetimas tautas užparduoti, prileidžiant, kad bus išvengta dilema: būti ar nebūti.

Juk dar taip neseniai vakariečiai subruzdavo Korėjos iverkiu pažadinti. Subruzdavo ne vienus ginklus kalti, bet ir idėjiniai ruošė naujam kryžiaus karui Džingis — Kano mokiniams apvaldyti.

Kryžiaus karas dėl laisvės

Tautinis Komitetas Europai išlaisvinti — National Committee for a Free Europe — sukūrė partalinį Crusade for Freedom, kuriam vadovauja gen. Lucius D. Clay. Tam privačiam komitetui priklauso Joseph C. Grew, buvęs JAV užsienio reikalų ministerio pavaduotojas, Allen W. Dulles, vadovaujantis komitetui ir De Witt C. Poole, pirminkaujantis ir vadovaujantis darbui. Pastarasis yra buvęs diplomatu ir leidinio "Public Opinion Quarterly" vienas redaktorius.

Komitete užtikamė apstypę asmenų, kurių mums žinomi: gen. Dwight D. Eisenhower, Herbert Lehman, Charles P. Taft.

To komiteto esminis uždavinys suorganizuoti vakarinėje Vokietijoje siųstuvus Sovietų pavergtoms tautoms.

Tos organizacijos oficialiame 1950. VIII. 30 leidinyje Crusade for Freedom, sakoma: "Radio pranešimų uždavinys Sovietų pavergtųjų tautų kalbomis yra pameigti bolševikinį melą, perduoti politinių emigrantų kalbas, tautinę muziką, kad pavergtuosius sustiprintų tautinėje dvasioje, kurią sovietai deda pastangas kuo veikliausia išraiška. Kadangi komitetas yra privatus, jis galės Free Europe siųstuvu atviriau pasisakyti nesąjūdiams Valstybinio protokolo ir tuo būdu papildyti, Varšingtono nuomonę, jau senokai veikiančių siųstuvų "Voice of America".

Liepos 4 d. pradėdamas darbą minėtas siųstuvams nurodė, kad atsiri pranešimai bus pradėti liepos 14 d. t. y. Bastilijos suėmimo paminėti dieną.

Pirmieji pranešimai daryti čekiškai ir rumuniškai, Rugsėčio 11 d. pradėjo bulgariškai, lenkiškai ir vengriškai.

Iš Empire State Building, New York, programa persiunčiama anksti rytą į Vokietiją, o iš ten toliau pertransliuojama. Retransliacijos stotis randasi netoli Frankfurt a. M. Transliacija vyksta trumpomis bangomis.

1951 m. numatoma įrengti stiprus siųstuvus vidutinėmis bangomis.

Ar Lietuva yra Europoje?

Minėto komiteto vyriausiuoju davinu, matyti, bus propaganda, o ypač radio bangomis.

Kai perskaityciau oficialų leidinį man atėjo galvon mintis ar amerikiečiai tiek tenusimamo geografiijoje jog Lietuvą priskiria Azijai? Kodėl tas komitetas neorganizuoja pranešimų lietuviškai, latviškai, estiška? O kaip kryžiaus karas dėl laisvės neapima tų buvusių valstybių, kurių perleidimo akte sovietams vakariečiai yra padėję savo parašus?

Tačiau į tuos klausimus nelengva rasti logišką atsakymą. Jei amerikiečiai ribojasi tik tautomis, su kuriomis pasirašė taikos sutartis, kas yra teminima patylomis, išskyla klausimas dėl to siųstuvu pobūdžio. Tuomet jis yra tik eilinė propagandos priemonė kovoti už siaurą politinį interesą, bet ne prieš didįjį melą, už laisvę ir tiesą.

Prileiskim, kad De Witt C. Poole pareiškimas dėl Balkanų turi formalų pagrindą: sudarytos sutartys nevykdomos, Ar šis klausimas turi ryšį su kova už išlaisvinimą pavergtų tautų?

Ar Balkanai reikalingi išlaisvinimo vien todėl, kad jie atiteko sovietams vakariečiams palaiminus?

Lenkijos ir Čekoslovakijos klausimas jau nesiejamas su Balkanais ir turi skirtingą raidą. Tiesą, W. Churchill pagreitino Liublino vyriausybės įsigalėjimą. Tačiau visi klausimai, imtinai ginčytinas sienas ir sovietų pavergtį, iškelia apstypę politinių klausimų. Ar

tie politiniai klausimai turi bet kurį sąlytį su išlaisvinimu sovietų pavergtų lenkų?

Ne kitaip dėjosi su Čekoslovakija, kurios pavergtimui paruošė kelią nekas kitas, o Ed. Benešas, buvęs prez. F. D. Roosevelto patarėjas Europos klausimais, patarinėjęs pasitikėti Stalinu.

Kaikas atšaus — juk komitetas privatinis. Jis privatinis formos atžvilgiu, bet ne esmės, kai jame dalyvauja valstybės pareigūnai.

Ir štai mes prieiname prie esmės — Pabaltijo klausimo. Britai, žinomoje estų laivų byloje, pasisakė, kad Pabaltijį pripažįsta sovietiniu de facto, tačiau ne de jure. JAV nepripažįsta ir de facto. Kodėl Free Europe vilkina prabilti lietuviškai, latviškai, estiška? Jei siųstuvus neprabyta lietuviškai, yra kita priežastis, susietina su tradicine tylos politika Pabaltijo atžvilgiu.

Girdėti, kad Pabaltijo klausimas busis oficialiai iškeltas vykstančioje JTO pilnatyje. Tuomet bus pašalinta ta nesuspatinga politika. Tokie nesuspatingai lydyje neseniai įvykusių International Rair Čikagoje. Labai gaila, kad tylois praslinko ten įvairiuose žemėlapiuose, kartogramose Lietuvos priskyrimas prie sovietų. Net minėtas komitetas, organizavęs Crusade for Freedom viename lapelyje Pabaltijį priskyre prie Sovietų. Tik Lietuvos atstovai Vašingtone užprotestavus buvo "iškepta" Lietuva su Rytprūsių dalimi iki Kranto ir Pabaltijis.

Man rodos, kad metas išaiškinti nesuigaudantiems, kad lietuvių tauta pakelia sunkiausias bandymus kovoje už laisvę. Tas jos kryžiaus kelias, turėtų būti patirtas ir Kryžiaus žygio dėl laisvės.

Kryžiaus žygio užsimojimai

Minimos organizacijos užsimojimai netoli siekia. Pirmiausia JAV įvairiomis progomis yra renkami parašai po Laisvės pareiškimu — Declaration of Freedom. O pareiškimas taip skamba:

"Aš tikiu asmenų šventumu ir laisvę, kad žmoniu telsė į laisvę išplaukia iš Dievo, o pasiryžtu kovoti prieš agresiją ir tiranią, kur ji bepastreikštų..."

Pirmoji dalis yra be priekaištų. Tačiau antroji, kurioje kalbama, kad tie parašai busis padėti Berlyno miesto savivaldybėje nepaprastai nusteblina. Ar tai organizacija nėra žinoma, kad vakarinius Berlynas gali būti užimtas per keliolika valandų? Ar bolševikų patyčiai tie pareiškimai siunčiami į Berlyną?

Antrąją programos dalį sudaro Laisvės varpas — Freedom Bell, — nulietaš Crocydone, D. Britanijoje. Tas varpas dabar vežiojamas į JAV didesnius miestus, o ta proga renkami parašai Laisvės pareiškimu laipuose, daromos rinklavo ir atliekama tam tikra programa, primenant, kad dalis Europos yra sovietų pavergti.

Kryžiaus žygio, pradėto 1950 IX. 5. lietuvių, turbūt, pirmutiniai iš atskirų tautybių JAV pasirašė Laisvės pareiškimus 1950 IX. 8., Cicero, Tautos šventėje.

Varpe įrašyti Lincolno žodžiai, pasakyti Gettysburge: "Tegu šis pasaulis, Dievo ženkle, susilaukia laisvės atgimimo".

Laisvės varpas, atlikęs kelionę JAV, 1950. X. 24. bus nuvežtas į Berlyną ir pakabinatas Rathaus bokšte. JTO, kuri iki šiol nesugebėjo pažaboti sovietų pavergtį pasaulį, galės džiaugtis, kad jos diena bent šiuo simboliu bus atžymėta.

Mums džiugu, kad skambės laisvės varpas, kuris savo svoriu — 10 to — pralenkia londonišką Big Ban. Ar jo garsas sutels pasaulį kovai prieš sovietų tiranią? Ar jo aidas įtikins laisvėje esančius, kad daugelis tautų, o iš jų ypač lietuvių, kraujo, upelių ir kančių ežerus paukojo laisvei? Ar pagaliau pasaulis supras, kad yra atėjęs laikas tramdyti tą žvėrį, kuris, lyg pasokos hidra, reikalauja vis naujų aukų?

Tas Laisvės varpas yra tik ženklas kviečias žygį dėl laisvės. Bet jis nėra pačiu žygiu, kuriam pasaulis yra taip neramus. Tikėjime, kad ir jis ateis, nors jau ir šandieną jis laikytinas pavėluotu.

Be to žygio bolševizmo tiranija nebus sunaikinta ir pavergtas pasaulis be jo netaps laisvu.

Prof. Infeld nebegrįs

Toronto universiteto profesorius matematikas Leopold Infeld, dėl kurio kelionės į Lenkiją spaudoje buvo keliamas nepasitenkinimo ir buksėjama, kad jis išduos atominių tyrimų paslapčių, universiteto prezidentui Smith laišku pranešė, kad nebegrįš, nes gražias mokslineio darbo sąlygas suradęs savo gimtajame krašte. Iš Kanados jis išvyko tik "aplankyti savo bičiulius Anglijoje" kartu su žmona ir sūnumi. Jis laikomas vienu geriausiu pasaulio matematikų, turėjęs artimų ryšių su Einsteinu.

Dabar kanadiečiai guodžiasi, kad jis atomo tyrimų darbuose Chalk River nedalyvavęs ir paslapčių negalys žinoti. O vis dėlto kažin?

Prof. Infeld yra gimęs Krokuvos gėte, baigęs Krokuvos universitetą ir po studijų Berlyne ten doktorizavęsis. Profesūras jam nepasisekė gauti nei Krokuvoje nei Lvoje, esą, dėl to, kad žydas, o viešai buvęs sąjūdiu, kad komunistas, sako jis. Nuo studijų Berlyne meto, globojamas Einsteino, jis studijavo dar Cambridge ir Leipcige, kurį laiką mokytojo vienoje žydų gimnazijoje, vėliau dėka Einsteino gavo asistentūrą Princeton universitete, o 1939 m. gavo vietą Toronto universitete.

- a) rūpinasi lietuvių vardo orumu;
- b) remia tautinio solidarumo įnašus;
- c) atstovauja lietuvių reikalams vietos valdžios įstaigose ir privatinėse įmonėse;
- d) registruoja apylinkės lietuvių ir tvarko kartoteką;
- e) parengia ir pateikia apylinkės susirinkimui tvirtinti apylinkės sąmatą ir kontrolės komisijos patikrintą sąmatos vykdymo apyskaitą;
- f) atlieka kitus šio statuto ar KLB centro valdybos pavestus uždavinius.

19. Apylinkės valdyba renkama vieneriems metams. Ją sudaro ne mažiau kaip trys nariai: pirmininkas, išdininkas ir sekretorius bei trys kandidatai.

20. Apylinkės valdybos nariai pareigomis pasiskirsto susirinkimo pirmo posėdžio.

21. Apylinkės valdybos posėdžiai nevieši ir juose tariama paprasta balsų dauguma. Balsams pasidalinus lygiomis, nusveria pirmininko balsas.

22. Apylinkės valdybos posėdžio rašomas protokolas. Jis perskaitomas sekančiame posėdyje ir pasirašomas pirmininko ir sekretoriaus.

23. Apylinkės valdybos nariui dėl kurių nors priežasčių nustoja būti apylinkės valdybos nariu, jo vieton įeina daugiausia balsų gavęs kandidatas.

24. Esant mažiau kaip 10 pilnateisių lietuvių, vietoj apylinkės sudaroma seniūnija, kuriai vadovauti renkamas seniūnas ir jo pavaduotojas.

25. Apylinkės turtui ir atskaitybei patikrinti yra apylinkės kontrolės komisija.

26. Apylinkės kontrolės komisija renkama vieneriems metams iš trijų narių ir trijų kandidatų.

27. Apylinkės turtą ir atskaitybę kontrolės komisija tikrina bent kartą per metus. Kiekvienam tikrinimui surašomas aktas.

28. Reikalui esant papildyti apylinkės kontrolės komisijos sąstatą, atitinkamai taikomas šio statuto 23 str.

29. Apylinkė gali būti likviduojama dviejų trečdalių pilnateisių susirinkimo dalyvių balsų dauguma.

Likvidacijai praversti apylinkės susirinkimas renka trijų narių likvidacinę komisiją.

30. Apylinkę likvidavus, jos turtas ir dokumentai perduodami KLB centro valdybai.

3. BENDRUOMENĖS APYGARDA

31. KLB centro valdyba gali apylinkes grupuoti į apygardas.

32. Apygardos reikalams tvarkyti yra apygardos suvažiavimas ir apygardos valdyba.

33. Apygardos suvažiavimą sudaro apylinkių valdybų pirmininkai ir seniūnai.

Apygardos suvažiavime gali dalyvauti KLB centro valdybos atstovai.

34. Apygardos suvažiavimas:

- a) taria apygardos reikalus;
- b) renka apygardos valdybą ir apygardos kontrolės komisiją.

35. Apygardos suvažiavimą šaukia apygardos valdyba kas metai. Jis įvyksta susirinkus ne mažiau kaip pusei kvietimų apylinkių valdybų pirmininkų ir seniūnų.

Apygardos valdyba praneša bent prieš keturias savaites KLB centro valdybai, savo apygardos apylinkių valdyboms ir seniūrams apie suvažiavimo laiką, vietą ir darbų tvarką.

36. Apygardos suvažiavimą pradeda apygardos valdybos pirmininkas. Suvažiavimui vadovauja ir jo darbus tvarko suvažiavimo išrinktas prezidentas.

37. Apygardos suvažiavimas taria paprastą dalyvaujančių narių balsų daugumą.

38. Apygardos valdyba renkama vieneriems metams. Ją sudaro ne mažiau kaip penki nariai: pirmininkas, du jo pavaduotojai, sekretorius ir išdininkas ir trys kandidatai.

39. Apygardos valdyba:

- a) prižiūri, derina ir skatina apylinkių veiklą;
- b) atstovauja apygardos lietuviams vietos valdžios ir privatinėse įstaigose;
- c) organizuoja apygardos sutelktinę akciją kovai dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo;
- d) parengia ir pateikia KLB centro valdybai tvirtinti apygardos sąmatą ir apygardos kontrolės komisijos patikrintą sąmatos vykdymo apyskaitą.

40. Apygardos valdybos nariai pareigomis pasiskirsto susirinkimo pirmo posėdžio.

41. Apygardos valdybos posėdis neviešas ir jis teisėtas dalyvaujant daugiau kaip pusei jos narių, įskaitant valdybos pirmininką arba, jam negalint, jo pavaduotoją.

42. Apygardos valdyba taria paprastą balsų daugumą. Balsams pasidalinus lygiomis, nusveria pirmininko balsas.

Apygardos valdybos posėdžio rašomas protokolas. Jis perskaitomas sekančiame posėdyje ir pasirašomas pirmininko ir sekretoriaus.

44. Apygardos valdybos nariui dėl kurių nors priežasčių nustoja būti valdybos nariu, jo vieton įeina daugiausia balsų gavęs kandidatas.

45. Apygardos valdybos būstinę nustato apygardos suvažiavimas.

46. Apygardos valdybos disponuojamam turtui ir atskaitymui patikrinti yra apygardos kontrolės komisija.

47. Kontrolės komisiją apygardos suvažiavimas renka iš jo dalyvių vieneriems metams. Ją sudaro trys nariai ir trys kandidatai.

48. Šio statuto 46 str. minėtą turtą ir atskaitybę kontrolės komisija tikrina bent kartą per metus. Kiekvienam tikrinimui surašomas aktas.

49. Reikalui esant papildyti kontrolės komisijos sąstatą, atitinkamai taikomas šio statuto 44 str.

50. Apygarda gali būti likviduojama dviejų trečdalių apygardos suvažiavimo dalyvių balsų dauguma.

Likvidacijai praversti apygardos suvažiavimas renka trijų narių likvidacinę komisiją.

51. Apygardą likvidavus, jos turtas ir dokumentai perduodami KLB centro valdybai.

(Bus daugiau)

Šv. Pranciškaus jaunystė

Šv. Pranciškaus šventei — spalio 4 d.

Vakaro prieblanda jau buvo apgaubusi mistiškąjį Asyžių. Miesto sargai uždarinėjo vartus ir šen bei ten uždeginėjo lampas. Visur viešpatavo tyla, tik prie valgyklų ir smuklių tebesigirdėjo linksni šūkavimai.

Vienoje iš gražiausių miesto valgyklų viešėjo linksmas Asyžiaus jaunuolių būrys. Visoms jų išdaigoms, kaip visuomet, vadovavo turtingo pirklio sūnus — Pranciškus. Tą vakarą jis buvo išrinktas puotos karaliumi.

Žemę pagaliau pridengė naktis. Danguje spindėjo milijonai žvaigždžių, o priešplinis mėnuo savo blankia šviesa buvo apšvietęs didžiulį Subasio kalną ir nuostabią Umbrijos lygumą. Kada linksmas jaunuolių būrys apėjo valgyklą. Jaunuoliai šūkaujami ir dainuodami itališkas trubadūrų dainas leidosi tuščiomis Asyžiaus gatvėmis. Pranciškus, iškėlęs puotos karaliaus lazdelę,ėjo tylus ir susimstęs. Jo sielos gelmėse vyko kas tai nepaprasto. Šį vakarą jis nenorėjo dainuoti...

Pranciškus, gimęs 1182 metais, turtingo pirklio šeimoje, kaip kiekvienas mirtingasis, buvo savo laiko žmogus. Laiko dvasios pasireiškimai atrado jam savo atspindžius ir dėl to vėliau padarė jį galiną savojo amžiaus apaštalu.

Tryliktojo šimtmečio pradžioje viduramžių gyvenime vyko dideli pasikeitimai. Iro imperijos vienybė ir feodalizmo santvarka, o augo miestų galybė, kurie vieni su kitais lenkyniavo. Tas jų lenkyniavimas baigėdavosi ilgameičiais karais.

Asyžius taip pat nuo kitų neatsiliko. Asyžiečiai, besivaržę su Perudžios miesto gyventojais, paskelbė karą. Pranciškus, 19 metų jaunuolis, persiėmęs gimtojo miesto garbės

troškimu, vyksta pavergti Perudžios. Įvyksta kova ir asyžiečiai sumuši pasitraukia, o Pranciškus su kitais patenka nelaisvėn, kur pilies rūsyje išlaikomas ištisus metus. Nuostabu, kad išlepus pirklio sūnus nelaisvės dienose nenusimena, bet savo dainomis linksmina to paties likimo drugus. Jis troško garbės ir už tai kenčia, kaip daugelis jo vienminčių amato jaunuolių.

Anuo metu labai buvo pagarsėję riteriai. Tapti riteriu buvo kiekvieno pasiturinčio jaunuolio svajonė. Iš tikrųjų, riterių luomas pradžioje turėjo gražių ir žavingųjų idealų, tik laiko bėgyje išsigimė.

Pranciškus, kaip to laiko jaunuolis, troško taip pat riterio garbės. Tapti riteriu jį paskatino ir sapno regėjimas. Regėjime jis matė puošnius turtinų rūmus, kurių sienos buvo apkabinėtos įvairiais ginklais, o tuose rūmuose gyveno graži mergaitė. Tai matydamas jis stebėjosi ir išgirdo balsą:

— Pranciškau, visa tai tau paruošta...

I regėjimas pranyko.

Tada Pranciškus, norėdamas tapti riteriu ir pasiekti aukštą karjerą, pasiryžta vykti į Puglie karą. Jo užmačiai ima didžiulis ir tėvai ir viską puikiai paruošia keliuon. Vieną rytmetį jis su savo ginklėmis išvyksta į karą. Jis nori pasižymėti, trokšta garbės, kaip kiekvienas jaunuolis.

Bet, štai, keliuonėje vieną naktį jį pažadina nuostabus balsas:

— Pranciškau, kur tu keliai?

— Į Puglią kariauti, — atsako jaunuolis.

— Pasakyk, kas tau daugiau gali atlyginti ponas ar tarnas? — vėl pasikartoja balsas

Kai ruošiamasi III Pasaul. Karui

Maskva pilnai suprato papildiusi vieną iš didžiausių klaidų, išsokkudama Korėjos karą. Nevykęs vienos kortos padėjimas galėtų turėti labai skaudžias pasekmes ne tik pačiai Rusijai, bet ir visam pasauliui.

Korėjoje karas eina visu atkaklumu: komunistams silpnėjant, amerikoni, kovodami po jungtinių Tautų vėliava, stiprėja. Tragiškas momentas jau praėjo. Negalima daleisti, kad Amerika, ne vien turtinga žaliavomis, bet ir savo nusistatymuose, drąsioje, technikoje ir tikėjime, galėtų pralaimėti. Kokius stebuklus ji gali daryti jau įrodė II Pasauliniame kare, kada iš savo bazių paleido milžinišką jūros ir oro laivyną.

Korėjos komunistai, paklūsę Kren Stalinui ir norėdami patikti Kremlui, savivališkai užpuolė pietinę dalį, užsinerdami patys sau mirties kilpą.

Žmonija, stebėdama šį karą, klausia: ar esame naujo karo išvakarėse, kuris galėtų paženklini civilizacijos pabaigą? Kasdien audra didėja.

Tiesą, Korėjos karas galėtų pasibaigti paliaubomis. Bet ar Rusija atsisąžadės savo kvaילו sapno užvaldyti visą pasaulį? Ar ji nesukurs kitos ugnies Burmanijos, Indokinijos, Jugoslavijos, Turkijos ar kur kitur? Rusija dar nesuprato, kad norint pavergti pasaulį, reikia pirmiau užkariauti Europą. Bet pirmiau negu Rusija bandytų įgyvendinti savo beprotišką svajonę, dar daug turėtų nuteikti vandens po tiltais. Marksizmas su savo filosofija ir ideologija, kurią Stalinas visiemis perša, tik akty žmonių gali būti priimtas. Reikalai esant Amerika galėtų pradėti karą pačioje Maskvoje, Uralų kalnuose, Ukrainoje.

Barnabas Mikalimas.

ir Pranciškus atsako:

— Ponasi!

— Tai kodėl tu palikęs poną eini tarnauti tarnui? — Jaunuolis dar laibau nustebejęs ir išsigančęs suunka:

— Viešpatie, ko nori, kad daryčiau?

— Grįžk namo ir ten tau bus nurodyta!

Pranciškus suprato, kad jis paklydo pasirinkdamas vadą, dėl to rytmetį nesvyruodamas grįžta Asyžium. Visi iš jo juokiasi, tėvas iš gėdos ir pyktio nirsta. Jis pats džiūgauna ir tiems, kurie stebėdamiesi jo klausinėja, kodėl jis toks linksmas. Pranciškus atsako, kad jis netrukus taps dideliu kunigaikščiu.

Pranciškui grįžus iš Puglie žygio, pradžioje draugai jį pašiepdavo, bet pamatę, kad jis nepyksta ir vėl mieliai su jais draugauja, pamažu viską pamiršo. Jie net džiaugėsi, kad vėl turi linksmą, netuščių kišenių draugą. Pats Pranciškus, nesulaukdamas aiškesnio nurodymo, ką turi daryti, vėl prie jų prisideda ir jų jaunuoliškoms išdaigoms vadovauja. Tik retkarčiais, kaip aną vėlų vakarą, kada jis puotos metu buvo išrinktas vaišių karalium, eidamas Asyžiaus gatvėmis triukšmingame jaunuolių būryje, susimsgsto.

Jis nekantriai laukia tos valandos, kurią bus pašauktas tarnauti tikrajam Valdovui. Jaunuolis darosi pamaldesnis. Jis dažnai išeina už miesto ir nuošaliose vietose męsto ir meldžiasi. Draugų paklaustas, ko

jis ten einąs atsakydavo, kad ten atradęs didelį lobį. Gi kam nors paklausus, kodėl jis nevyksta į Puglie karą, atsakydavo, kad čia teviškėje jo laukia dideli darbai. Kai kurie iš to darydami išvadą manė, kad jis manęs vesti kokio garsaus diduko dukterį ir tuo būdu pagarsėti. Tokiems Pranciškus atsakydavo: "Taip, aš noriu visą žymoną daug aukštesnės kilmės ir daug gražesnę, negu jūs kada nors esate matę".

Jo vaizduotėje jau formavosi neaiškus pašaukimo vaizdas. Jis jau tada savo sielos gelmėse nujautė, kad jo nekalčiausioji sužieduotinė turėsianti būti vienuolija, o brangiausias paslėptas turtas, kurio jis su tokiu užsidegimu ieškojo turės būti dangaus karalystė. Bet visa tai jis slėpė ir paklaustas atsakydavo alegoriškai.

Iš šių kelių šv. Pranciškaus jaunystės gyvenimo epizodų matome, kad jis buvo savo laiko žmogus, kad jis degė viduramžių jaunuolių aistromis. Jis kaip ir mūsų laikų jaunuoliai troško pasižymėti ir tokiu būdu prasimušti į gyvenimą. Tiesa, ilgai jis klydo, bet kuris gi jaunuolis ar jaunuolė, ieškodami savo pašaukimo, neina pamašiais klystkeliais, pakol apsuks didelius vingius ir išgėres malonių vilionių kartumo taurę, Dievo Apvaizda vedant, atsistoja ant tikrojo kelio.

Tėv. Viktoras Gidžiūnas,
O.F.M.

Gera užvažiuta baltiesiems rusams

("Tėviškės Žiburių" korespondento New Yorke)

LAIC direktorius Kostas Jurgėla, praėjusį sekmadienį parašė stiprų laišką "The New York Times", smarkiai priremdamas "Matuskos Rusijos" gerbėjus.

Rusai, įsikverbę į Amerikos universitetus ir net patį Valst. Departamentą, Amerikoje sudarė stiprią opiniją, kad "strana rodnaia" tegali gyvuoti tik tokiu, kaip jį Petras su Katryna ir Alenksandrais sukūrė. Jūs atsimenate, kaip Tolišius apie Ukrainą išsireiškė! Taigi, Jurgėla ir pradedą: "...Novoje Ruskoje Slovo" redaktorius Mark Weinbaum, savo laiške, nesehiai talpintam The Times, prašė, kad būtų visada prisimenamas skirtumas "Rusijos komunistinis režimas" ir "pati rusų tuta", kuriai, taigi, mūsų tiesios kampanija turėtų būti skirta. Weinbaum rašė: "...nieko nėra bendra tarp rusų carinio imperializmo ir šito imperializmo Josifo Stalino bei jo sebrų".

O Jurgėla, primindamas žodžius kinų atstovo Saugumo Taryboje, pabrėžia, jog tai viena ir tas pats. Sovietai, tiesiog kopijuoją carus! Jis cituoja Krėvės Mickevičiaus atsiminimus apie Molotovo pasigymimą, kad jo politikos tikrieji pirmtakai esą Ivanas IV su Petru Didžiuoju.

Mr. Weinbaum prisiekinėjęs savo laiške, jog rusai carai nie-

bent užsiminimo apie "nepriklausomybės principų" pritaikymą suomių, latvių, estų, lietuvių, ukrainiečių, gudų, gruzinų, armenų tautoms, nuo seno rusų pavergtoms. Lenkai būvę kiek laimingesnėje pozicijoje. Rusai nenorį pasisakyti jog jų "Rusioj motinėje" jie tesudarą tik dalį "rusų tautos". Ir rusams nesan-ti jokia paslaptis, kaip jie yra pavergtųjų nenekčiami. "Sovietiniai, tiek ir baltieji, imperialistai — rusai nepažęję išsisimninti, jog imperializmo laikai jau praėjo..."

Jurgėla, kaip ALT kalbėtojas rusulius perspėja: "Iki demokratinės rusų grupės neįsisimninti ir atvirai bei nuosirdžiai nepareikš pripažinimo baltų, ukrainiečių, gruzinų, armenų ir kitoms tautoms (ką čia kalbėti apie "satelitus"), tai tegul jie nę negalvoja su šitų tautų žmonių pagalba pakeisų Rusijos imperijos valdovus!"

Taip pat LAIC direktorius prašo amerikiečius rūpestingiau savojoje tiesos propagandoje skirti "Rusiją" ir "rusų tautą" nuo visai skirtingų jiems tautų, kurios trokšta išsilaisvinti iš rusų vergijos.

Amerikos spaudoje tai pirmas toks trimitas, šaukiąs rusų pavergtas tautas į bendrą akciją ir tenka laukti didelės baltųjų rusų reakcijos. Pastebėtina, kad dar prieš šio laiško paskelbimą rusai su pagleža atsiliep-davo apie lietuvių, motyvuo-dami, jog, jų kaip Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos Comonwealtho palikuonių, autoritetas "perdaug respektuojamas kai kurių fašistinių ukrainiečių, gudų ir kitų grupių". Jų žmogus Ševcov, kaip pavyzdį, paminėjo baltiečių — ukrainiečių bendradarbiavimą Kanadoje.

Tegailima džiaugtis, jog užvažiuta ant gero kelio. Kelio, kurio taip troško rytų Europai Masarykas, Sikorsky ir kiti Lietuvių dinamikams, išeinąs kad ir iš tokios iniciatyvos turėtų būti ir toliau vienas variklų, sukurti pastovesnę santvarką Europos rytuose "Pax Unitas Nationae" rėmuose.

— OTAVA. — Vinių kalna pakelta 10%.

Kraujo auka reikalinga garantijų

Didysis abiejų pasaulių dominuojančių kraštų — JAV ir Sovietų Sąjungos — susidūrimas, atrodo, artėja dideliais šuoliais. Visiems, kas stovi artėjančios audros paraštėje, ypač sovietų okupuotų kraštų vaikams, taip dažnai peršasi mintis įsijungti į būsimus įvykius, bet kartu prisimena ir daug medžiagos apmąstymams.

NUSKRIAUSTOS. SUOMIJOS EPIZODAS

Mažos tautos paprastai gana skeptiškai žiūri į didžiulius. Didžiuliams dažniausia rūpi savi reikalai. Kada mes jau prieš dešimtį metų pradėjome kovą su sovietiniu komunizmu, eidami į sovietų kalėjimus, kankinimų kameras ir užkalnuose vaguonose važiuodami į Sibiro koncentracines stovyklas, Vakarų pasaulio didieji tada dar ilgai gyveno mečaus mėnesių su Sovietų Sąjunga, tikėdamiesi išvengti ginkluoto susidūrimo.

Juokingai skamba, bet mes kovoje su sovietiniu komunizmu JAV vyriausybė esame pralenkę visa dešimtį metų. Tų ilgų metų laikotarpyje, deja, tenka konstatuoti, patyrimę gana daug kartėlio ir nusivylimų, stebėdami pasaulio įvykius.

Pavyzdžiui galima būtų suminėti mažąją Suomiją, nors jos tragedija, tiesa, prasidėjo anksčiau, negu prieš dešimtį metų. Visi žino, kad ji buvo užpulta Sovietų Sąjungos. Suomijos vy-

rai, didvyriškai gindami savo krašto laisvę, kovėsi su nepalyginamai pranašesnėmis raudonosios armijos pajėgomis. Tai buvo nelygi dramblio ir musės kova. Pasaulio simpatijos aiškiai rikiarvosios suomių pusėje, bet jos ribojosi gražiais žodžiais, nes niekas iš to meto didžiųjų dėl susipynusių politinių aplinkybių nedrįso suomiams ateiti į pagalbą. Jų interesai jiems neleido įsivelti į kovą. Sovietai jiems buvo reikalingi Hitlerio agresijos pažaboti. Ir vien tik dėl to agresorius Sovietų Sąjunga buvo palikta ramybėje, o nekaltoji Suomija paaukota ant "taikos išlaikymo" aukuro...

Kada vokiečiai pradėjo karą su sovietais, suomiai, išnaudodami palankias aplinkybes, sukiro prieš sovietus, užėmusius nemažą Suomijos žemių dalį. Galutinioje išvadoje jie buvo apšaukti nacių Vokietijos sąjungininkais. Tiesa, niekas iš Vakarų demokratijų suomių smarkiai nekaltino ir netraktavo lygiai su kitais Vokietijos sąjungininkais, bet vis dėlto jie ir piršto nepajudino, kada sovietai už savo pačių agresiją suomiams užkrovė milžiniškas reparacijas. Išvaiduokime Suomijos pasipiktinimą ir nusivylimą! Jeigu jau juos galima būtų kaltinti, kad jie, išnaudodami aplinkybes, priėmė Hitlerio pasiūlytą pagalbą, norėdami atgauti sovietų užgrobtas žemes, nemažesni kaltinimą galima mesti ir Vakarų demokratijoms: jos taipogi susidėjusios aplinkybių dėka beveik nieko nedarė sovietams sulaukyti, kai pastarieji veržėsi į Suomiją ir — dar blogiau — buvusį Hitlerio bendrą Staling, slapų nacių — sovietų sutarčių autorį, įtraukė į savo sąjungininkų skaičių. Vadinasi, Vakarų demokratijos istorinių įvykių raidoje taip pat stropiai išnaudodamos aplinkybes, darydamos, idealistiniu požiūriu imant, labai neidealistinius žingsnius. Niekas jų už tai nekaltina ir reparačių neuždeda, gal būt, todėl, kad jos yra didelės ir vairuoja viso pasaulio likimą...

NEKALTINKIME NUSIVYLUSIŲ LENKŲ

Paimkime Lenkijos tragediją. Ji buvo pirmoji Hitlerio ginkluotos invazijos auka. Nepaisant gausių pažadų, tų pačių Vakarų demokratijų politikų nevykusių ir visiškai klaidingų žingsnių dėka Lenkija šiaandien atiduota sovietų valiai ir malonei. JAV spauda labai pasipiktino, kada tūlas lenkų tautybės dipu-kariuomenė, atsisakė eiti į jos eiles, pareikšdamas, kad jis kovosias tik už Lenkijos interesus. Mūsų kalbėtojai laukia, kada taipogi tam lenkui nepašyktų smarkų popelkimų. Tačiau, objektyviai vertinant istorijos įvykių raidą, tenka konstatuoti — minėtasis lenkas vertas pagarbos už savo drąsumą. Kraujo auka visada reikalinga garantijų. Kada garantijos vie-ną kartą būna sulaužomos, be-jėgiškai nusiplaunant rankas, jos nustoja vertės...

TRUMPAREGIŠKI "SCREENINGUOTOJAI"

Ta pačia proga nenoromis prisimena Vokietijos DP stovyklose okupacinės valdžios atstovų praktikuoti politiniai tikrinimai — "screeningai". Kiek tada niekuo nekaltų žmonių buvo pašalinta iš stovyklos vien tik todėl, kad jie su ginklu ar kas-tuvu rankoje stovėjo prieš so-vietus. Tikrintojai nepateisinda-vo net vokiečių prievarta su-gaudytų ir, grąžinant ginklu, įjungtų į antikomunistinį rytų

frontą. Belaisvių stovyklose pirmomis po karo dienomis jie alko, šlo ir mirė. Niekas nenorėjo klausyti jų teisėto skundo ir pasipiktinimo, kad jie, vokiečių prievartos aukos, susilaukia tokios pačios dalios, kaip ir jų skriaudėjai vokiečiai, kadaise juos varu atgabėję į rytų frontą ir čia pastatę prieš sovietus...

Dabar gi padėtis pasikeitusi: jau ginkluojamos vokiečių divizijos, nors vokiečiai dar taip neseniai buvo amerikiečių priešai. Ir tų vokiečių sugaudytų aukų "nuodėmės", labai galimas dalykas, dabar amerikiečiams jau neatrodo nusikalčimu. Priešingai — tokie žmonės būtų labai maloni parama kovoje su sovietais, tik bėda, kad jų, kaip ir to lenko, idealizmas demokratijų atžvilgiu dėl daugybės klaidų jau bus spėjęs gerokai atvesti. Tada kova su sovietiniu komunizmu buvo nuodėmė, o dabar ji tampa madinga etikete, nes šį kartą sovietai grąso ne vokiečiams, bet pačioms Vak. demokratijoms.

ANTRĄ KARTĄ NUMIRTI NEGALIMA...

Tuoju po karo Lietuvoje veikė didelis skaičius partizanų. Jie visi šventai tikėjo demokratijų idealizmu ir laukė, kad jos, sutriuškinusios nacizmą, atsisuks prieš raudonąją jo sėbrą — sovietinį komunizmą. Jie buvo apvilti. Dabar, tiesa, jau kitaip kalbama, bet didelė dalis anų partizanų ilisi po velėna. Už demokratijas jie negali numirti antrą kartą... Tas žiaurus likimas palietė ne vien tik Lietuvos partizanus — visus antikomunistinius kovotojus už geležinės uždangos. O kur dar nekaltų gyventojų aukos kalėjimų rūšiuose, kartuvėse, Sibiro koncentracinėse stovyklose? Jie, taip pat pasitikėdami demokratijų idealizmu, laukė greitai išlaisvinimo ir jo nesulaukė.

Didžiųjų tautų idealizmas dažniausiai daugiau ar mažiau būna neatsiejamai surištas su jų pačių interesais. Kol kiti tyliai miršta, mažai besirūpinama, bet, kai tik į frontą tenka pasiūsti jų pačių kareivius, tada jau pradėdama ruošti kryžiaus žygiui gerokai pavėluoto idealizmo vardu. Žinoma, geriau vėliau, negu niekad — tuo labiau, kad Vakarų demokratijos šiuo metu yra viso laisvojo pasaulio vienintelė viltis, nes tik jos gali sulaukyti besipelčiančio komunizmo pavojų. Tačiau demokratijas vairuojantieji politikai ateityje turėtų būti žymiai apdairėsi. Neapsimoka kartoti praities klaidų. Mažų apviltų tautų atstovai gali būti gerai karaliaus kovoje su Sovietų Sąjunga, bet jie yra atsargūs ir bijo, kad jų idealizmas nebūtų panaudotas vien tik didžiųjų demokratijų interesams, kurie neretai būna taip toli nuo altruizmo, kaip dangus nuo žemės. Jeigu amam lenkui, atsisakiusiam eiti į amerikiečių kariuomenę, JAV vyriausybė būtų užtikrinusi, kad Lenkijos nepriklausomybė bus atstatyta, o sovietų diktatūra nušluota atominėmis bombomis nuo žemės paviršiaus, šiaandien jis tikriausiai kovotų Korėjoje. Tokie oficialūs pareiškimai būtų labai reikalingi ir kitų sovietų okupuotų tautų atstovams, bet JAV vyriausybė vis dar nedrįsta atverti burnos ir vieną kartą sovietams pasakyti tiesą, nepildengtą diplomatu maldybiomis. Nesvarbu, kad sovietai tada išsikraustytų iš JTO rūmų Lake Success'e, nes iš jų sėdėjimo tenai jokios naudos nėra. Užuojautos ir švelnių žodžių ne-
-vankana Kraujo aukoms surinkti.

Vyt. Kastytis.

ALMUS.

Winnipeg, Man.

Mokslo metus pradėdami

Winnipegie lietuvių šeštadieninė mokykla rugsėjo 9 d. pradėjo antruosius mokslo metus. Visi mes labai gerai žinome ką augančiam jaunimui reiškia mokykla. Savoje, lietuviškoje mokykloje mūsų vaikučiai ne tik geriau išmoka lietuvių kalbos, rašybos, bet istorijos, bet per pamokas geriau pamoka geriau pažinę savo kraštą, jį tikrai pamils ir atėjus laisvės varlandai jam neliks skolingi.

Mokykloje dirba mok. p. Ramanauskas ir mok. p. Bujonienė. Tikybą dėsto vietos lietuvių parapijos klebonas. Tėvai dėkingi mokytojams, kurie, atsižvelgdami į mokslo mokyklos išlaikymui aukojosi šios Winnipeg lietuvių organizacijos.

Lietuviškų organizacijų remiama ir gaudama už palyginimą menką atlyginimą iš St. Paul College patalpas, mokykla parėjia išlaikyti neimdama atlyginimo iš mokyklų lankančių. Praeitų mokslo metų b. gyje mokyklos išlaikymui aukojosi šios Winnipeg lietuvių organizacijos:

1. Kanados Lietuvių Sąjunga 16 dol. (veiklą sustabdžius, kasos likutis).

2. Winnipeg Lietuvių Parapijos Komitetas apmokėjo mo-

kyklos patalpas už pusę metų. 3. Winnipeg Lietuvių Katalikų Moterų S-ga 20 dol. Rugsėjo mėn. Winnipeg Lietuvių Klubas patalpose su rengtame mokyklos. naudai bankiete grynai pelno gauta 110 dol. 11 ct. Bankieto metu gauta aukų iš p. V. Januškos 1,40 dol. ir p. Mikalausko 2 dol. Bankietės suruošė be mokyklos mokytojų ir mokinių tėvų savo darbu prisidėjo ir nuolatini lietuviško kultūrinio darbo rėmėjai senieji Kanados lietuviai p.p. Jauniškis ir M. Januška. Organizacijoms ir pavieniams asmenims aukojusiems mokyklos išlaikymui ar prisidėjusiems savo darbu Mokyklos Tėvų Komitetas, kurį praėjusiais mokslo metais sudarė p. Zavadskienė ir p.p. Kriščiūnas, Navagrodskis, Ramanauskas ir šių eilučių autorius, nuosirdžia dėkoja.

J. Malinauskas. — Romas Michalauskas, su sitaręs su vienu filmuotoju, filmuoja atskirus Winnipeg lietuvių gyvenimo įvykius ir tokiu būdu nori sudaryti vietos lietuvių gyvenimo kroniką. Birželio 14 d. demonstracijos filmą jau buvo parodyta vietos didesniuose kinuose. — Rugsėjo 17 d. Lietuvių Klubas salėje įvyko Rugsėjo 8 d. šventės minėjimas. Buvo pasikaita ir meninė dalis.

LIETUVIAI, kas norite pasidaryti lengvesnį gyvenimą ir užsitikrinti rytojų.

PIRKITE TABAKO ŪKIUS

Turime didelį pasirinkimą įvairaus dydžio ir įvairių kainų ūkių. Taip pat turime pardavimui gazolino stočių, krautuvų, namų ir tt.

ŪKIŲ PIRKIMO SĄLYGOS: Įmokama sutarta suma, o išmokėjimas — 1/4 nuo metinių tabako pajamų.

J. W. KOCIUK
REAL ESTATE BROKER

Platesnių žinių kreiptis į V. Treigis, R.R. 1 Simcoe, Ont.
Tel. 9 ring 2, Delhi, Ont.

Hamilton, Ont.

Dėl spaudos gegužinės Oakvileje

1949 m. hamiltoniečiai pradėjo gražų darbą — remti lietuvių spaudą. Tada suruošioji gegužinė davė net 150 dol. pelno. Kadangi pernaiėjo tik viena "NL" Montrealy, tai jai ir buvo paskirtas gautasis pelnas. Šiemet hamiltoniečiai savo geras norus vėl pakartojo. Bet laikas ir sąlygos šiais metais buvo daug nepalankesnės: geležinkelio streikas Kanadoje; nebuvo galima per spaudą atlikti tinkamos propagandos; piknikas pačiame Toronte ir kita. Todėl šiemet daug mažiau atsilankė žmonių. Be to, norint pelną paskirstyti, aukotojai susiskaldė ir klausinėjo kam bus skiriama; tas atsiliepė neigiamai ir aukų didumą.

Per rugsėjo mėn. gegužinę gauta: pajamų 440.01 dol., o išlaidų turėta 375.01 dol., tokiu būdu grynai pelno liko 65 dol. Tuos 65 dol. turi paskirstyti komitetas, kuris dėl skirtingo darbo laiko nesuderėjo progos susirinkti posėdžio.

Šia proga tenka paminėti atskirus aukotojus pagal sąrašą: būtent: hamiltoniečiai aukoję: po \$1: J. Gečius, L. Mackevičius, J. Kalvaitis, Valaitis, Poligrimas, J. Galinauskas, J. Karzickas, A. Tėvelis, A. Petkūnas, P. Barkauskas, J. Sajauka, A. Gutauskas, S. Jakubaitis, J. Marinkus, Feliksas X., X. Y., B. Šlepetys, P. Sakėvičius, ponis Uikienė, V. Šaulys, J. Zubrickas, Jurgis Petkūnas, V. Mikuckas, J. Bikinas ir V. S. du dolerius. Torontietis V. Dagetis 1 dol. V. so 27 doleriai. Čia verta pasakyti, kad ponis X. 1 dol. ir V. S. — du dolerius, paaukojo specialiai "NL" Lietuvai". Todėl galutiname paskirstyme "NL" teks 3 dol. daugiau. Visos žinios yra paimitos iš komiteto apyskaitos ir protokolo. Kitos aukos, smulkesnės, buvo renkamos segio-

jant tautiniais ženkleliu. Tiesa, reikia pakartotinai prisiminti, kad be kitų kliūčių, labai buvo nepalankus oras — per visą savaitę lijo ir tas daugelį atbaidė nuo gegužinės. Ypatingai daug pasidarbovo tai gegužinei foto-koresp. E. Gumbelvičiui.

Gera būtų, jei ir kitos lietuvių kolonijos pasektų Hamiltoną, nes mūsų spauda yra dar reikalinga paramos.

Kl. Giedraugas.

Sudbury, Ont.

Rugsėjo 24 d. kun. V. Skilandžiūnas atsisveikino su Sudbury lietuvių kolonija ir išvyko į Quebecą į Lavalio universitetą ruošti doktoratui. Jis yra baigęs psichologinius mokslus Miuncheno universitete. Jo išvykimą sudburyčiai apgailestauja, nes tik jo energijos dėka lietuvičiai čia turi savo lietuviškas pamaldas, ko neturi daug gausingesnės kairių kitių tautybių katalikiškos kolonijos.

Jo išvykimą apgailestauja ir airiai, kurių parapijoje Copper Cliffe jis buvo vikaru. Ir jiems kun. Sk. paliko didelį įspūdį, kaip linksmas, nuosirdus ir energingas kunigas. Jiems labai nuostabu, kad pas juos atvykęs beveik nieko nesuprاندamas angliškai, po metų jau sakė angliškų pamokslus.

Į kun. Skilandžiūno vietą buvo žadėta atkelti iš Port Arthur kun. Kemešį, bet nauju vyskupo pareidymu jis paliekamas vietoje, o Copper Cliff lietuvių kunigo nebus. Už tai iš Soult Ste. Marie į Sudbury Kristaus Karaliaus parapiją atvyks kun. Sabas, kuris tvarkys lietuvių religinius reikalus.

— A. ir I. Lapieniai savo pirmąjį — dukrelę pakrikštijo Irena — Diana, o A. ir R. Zlat-

Kanados ateitininkų žiniai

Kanados Ateitininkų S-gos Centro Valdyba kviečia visus ateitininkus — sendarčius, studentus, moksleivius, — gyvenančius įvairiose Kanados vietovėse, ypač ten, kur nėra kuopų ir dėl mažo narių skaičiaus jos negali įsisteigti, registruotis Centro Valdyboje, adresu: KAS CV, 310 Euclid Ave. Toronto, Ont. Pakeltę adresus taip pat prašome pranešti CV Valdybai.

KAS CV-ba.

Naujas PMAS Centro Valdybos adresas

Pasaulio Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdybos pirmininkui persikėlus į kitą butą, visais reikalais į PMAS

Centro Valdybą prašome kreiptis šiuo nauju adresu: J. Buzinskis, 17 St. John's Place, Ridgewood 27, N.Y.

PMAS Centro Valdyba.

Padėka

Visiems moksleivių ateitininkų bičiuliams, prisidėjusiems savo aukomis, darbu ir patarimais prie pirmosios moksleivių ateitininkų stovyklos JAV valstybės pasisiekimo, reiškiamo nuoširdžiausių ateitininkų padėką.

Ypač esame dėkingi Tėvams Pranciškonams, kiekvienam stovėjusiam paaukojusiam su specialiu įrašu knygoje "Metraštinis".

Pasaulio Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba.

IŠ LIETUVIŠKOJO PASAULIO

IA VALSTYBĖS

"Darbininkas"

Rugsėjo 23 d. įvykusiame LR K Darbininkų Šv. Juozapo Sąjungos nepamirštame seime Bostone buvo persvarstytas birželio 5 d. seimo nutarimas laikraštį "Darbininką", namą ir spaustuvę perleisti už tam tikrą atlyginimą tėvams pranciškonams. Po ilgesnių diskusijų, seimo nutarimas patvirtintas 40 balsų prieš 11.

VOKIETIJA

Vokietijos Liet. Bendruomenės krašto valdyba amerikiečių zonoje savo įgaliojimu paskyrė St. Vykiną, gyvenantį Memmingerne.

Dvasiniams reikalingam tenkinti su neišmėguojamais treniniais Vokietijoje liks 14 lietuvių kunigų. Taip Regens-

Mologash, N. S.

Lietuviai gydytojas gavo darbo

Rugsėjo 24 d. Kanados spauda pranešė, kad gydytojas Dr. Oscar Jonas Pudymanis, politinis tremtinys, išskėstomis rankomis buvęs sutiktas Nova Scotia Mologash druskos kasėjų miest., kurį laiką neturėjusiam gydytojo. Miestelis yra Northumberland Strait pajūryje. Dr. Pudymanio sūnus atvykęs į Kanadą prieš keletą metų ir gyvena New Glasgow, N.S. Gydytoju rūpinasi ir kompanija ir darbininkų unija. Tuojau parūpinsis jam automobilį ir mediciniškas priemones.

Sudbury, Ont.

kai — Rita - Violeta. Taip pat P. Poderių šeimoje gimė dukrelė.

— A. Baltušis išvyko į Torontą, kur pirkio namus.

— INCO darbininkų unijos vadovybė įteikė raštą kompanijos vadovams, kad padidintų darbininkams atlyginimą, nes pragyvenimas yra gerokai prabanges. Sunku tikėti, kad atlyginimas būtų pakeltas, nes sutartis yra pasirašyta metams, o jie baigiasi birželio mėn.

INCO darbininkų trūksta, nors kasdien priimami nauji.

Delhi, Ont.

Pamaldos lietuviams

Delhi, Tillsonburgo, Lasallite, Simcoe ir Laughton apylinkių lietuviams bus kas mėnuo vienkartinė pamaldos Delhi R. K. bažnyčioje, trečiąjį mėnesio sekmdienį 12.45 val. Pagal J. E. Londono vyskupo pareidymą, bažnyčia gauta. Prieš šv. Mišias bus klausoma išpažinčių. Taigi, kurie eis išpažinties, prašau atvykti bažnyčią anksčiau.

Maloniai kviečiu visų apylinkių lietuvių aktyviai dalyvauti

burge sutarę ten gyvenę vyskupai Brizys ir Podolskis su atvykusiu Lietuvių Sielovados tvarkytoju kam. F. Kapočiu.

ŠVEICARIJA

Mirė p. Koniukovienė

Rugsėjo 10 d. ilgai sirgusi sunkia ir varginančia liga, Davoso ligoninėje mirė Anelė Koniukovienė — Pakulė, Lietuvos žurnalisto ir buvusio "Lietuvos Sparnų" redaktoriaus Andriaus Koniukovo žmona. Nėdėlė Šveicarijos lietuvių bendruomenė nustojo vertingo nario ir mielo žmogaus. Rugsėjo 13 d. velionė įspūdingai palaidota gražioje Davoso kapinėse — Waldfriedhof.

Pirmą kartą Davose, katalikų bažnyčioje suskambėjo lietuviškai tartas kunigo žodis, o kapinėse — Viešpaties Angelas. Gedulingas mišias laikė ir į kapines lydėjo kun. Dr. J. Navickas. Neįprasta čia, gedulinę eiseną, kunigui palydinti, traukė vietinių gyventojų akis. Daug gėlių, vainikų ir trispalvės, lietuviškos juostos papuošė velionės kapą.

Tebūnie lengva mirusiajai svetimoji žemė.

ITALIJA

Religinio meno paroda

Rugsėjo 4 Roņioj iškilmingai atidaryta religinio meno paroda, naujosios specialiai šv. Metų proga pastatytose ir pritaikintose patalpose, prie šv. Povilo aikštės.

Paroda vaizduoja religinio meno evoliuciją ir laimėjimus šio šimtmečio eigoje, yra išstatyta apie 2000 eksponatų: tapybos, skulptūros, architektūros, grafikos, dekoracijų ir liturginių drabužių bei indų. Parodoje atstovaujamos beveik visos katalikiškos Vakarų pasaulio tautos. Rytų kraštai turi savo atskirą meno parodą, tarp jų ir Lietuva. Turtingiausiai atstovaujama yra Italija, Olandija, Ispanija ir Suomija. Lietuvos skyrelis yra per daug kuklus. Lietuviai šioje parodoje atstovauja dailininkai Augustas — 10 darbų ir Petravičius — 2 grafikos darbai ir p. Pacevičienė — tapyba.

— ROMA. — Čia rugsėjo 22 d. mirė Levo Tolstojaus dukra Tatjana, 84 m. Ji paliko parašiusi knygą apie savo tėvą.

pamaldose. Giedosime: Pulkim ant kelių, Prieš Tavo altorių, Marija, Marija ir kitas giesmes. Iš Londono atvažiuosiu automobilu 11 val. prieš pietus.

Jo Ekselencijos Londono vyskupo esu paskirtas Brangtųjų Kraujo vienuolyno seserų kapelionu Londone ir lietuvių reikalams klebonu Londone ir Londono vyskupijoje. Gyvenu: 667 Talbot Street, London, Ont. Telefonas Metear: 61. Visais dvasiniais reikalais kreipkitės į mane.

Kun. V. Rudzinkas.

IŠ PAVERGOTOS TĖVYNĖS

Lietuvos pakasynų dešimtmetis

"Lietuvių tautai nėra brangesnio vardo, kaip Stalino vardas. Stalinas savo kūrinius skiria poetai ir menininkai, apie Stalino liudis kuria dainas... Karščiausias lietuvių tautos troškimas — tgyvuvoja ilgus, ilgas metus darbo žmonių laimė ir džiaugsmui mūsų išminingasis vadovas, mokytojas ir tt. drg. Stalinas!" — Šiais LKP

(b) centro komiteto sekretoriaus žodžiais (Tiesa Nr. 171 — 1950. VII. 21) pagal iš Maskvos gautas direktyvas ir buvo prarastas mūsų Tėvynėje jos okupacijos dešimtmetis, pavadinamas "šlovinguoju".

Stabai gatvėse

Bolševikams įbrasta, mums jau žinoma tvarka, visose Lietuvos miestų, miestelių gatvėse ir kolchozose dar niekad nebuvo pastatyta tiek komunistų vadų statulų ir menininkų pieštų kitokių statų, kaip liepos 21-ąją. Gedimino piliis buvo papuošta ruadona vėliava ir iliuminuota elektros šviesa: "1940 — 1950" metai. Panašūs paveikslai bei biustai išstatyti namų vitrinose, valdžios įstaigose ir beveik visur ten, kur tik buvo vietos.

100.000 eiseną

Vilniuje į bolševikų prievartą rengiamą eiseną buvo suvaryti visi darbininkai, tarnautojai, paprasti gyventojai, įvairios komunistų organizacijos ir mokyklos. Dalyvavę 100.000 žmonių. Į jų rankas buvo įbrukti taip pat komunistų vadų paveikslai, įvairūs šūkiai. Nuo 1940 metų šūkių jie skyrėsi tuo, kad juose daug daugiau minimas Stalino vardas ir, be to, daugumas buvo rašyti rusų kalba.

Daugelį valandų išalkę, žmonės laukė gatvėse, paskui ėjo keliolikos kilometrų kelią, kol "turėjo laimės" pražygiuoti pro "vadų tribūną", kurioje be mums jau žinomų Paleckio, Sniečkaus Gedvilos, gausybės lietuviškų maskolių, dalyvavo iš Maskvos ir kitų "brolisų" respublikų čia atsijusių rusai. Pro juos nešamos įvairios fabriky diagramos, tie potys transparentai, skydai su skaičiais, įvairūs mokslo instrumentai, dažniausia išplėsti iš Rytų Vokietijos ar kitų okupuotų kraštų. Šokių bei muzikos ansambliai buvo priversti čia pat gatvėse groti.

Prieš atominę bombą

Ir čia "demonstracija" buvo nukreipta prieš vakariečius. Žygiavusieji nešė plakatus, reikalaujančius uždrausti atominę bombą, kuri rusams vis dėlto esanti labai nemaloni. Tokių plakatų ir transparentų, kaip skelbia TB, buvo šimtai. Amerikoniai su angliais specialiai pieštomis karikatūromis buvo pavaizduoti kaip didžiausi karo kurstytojai.

Dainos pro ašaras

Kitą dieną buvo suruošta dainų šventė, kurioje iš užplamutų ir ruošų 40.000 šokėjų ir dainininkų atvyko, kaip skelbia bolševikų spauda, apie 25.000, nors tikrumo buvo daug mažiau. Dainų šventei jau buvo ruošiamasi daugiau kaip 2 metus. Repertuaras beveik grynai rusiškos muzikos pavyzdžiais sukurto dainos. Pati dainų die-na buvo naujai įrengtame Vilniaus miesto stadione. Atidarė Paleckis. Jungtiniam chorui vadovavo Stalino premijos laureatas B. Dvarionas. Pirmasis dalykas, kurį sudainavo buvo naujasis TSRS himnas. Netrukus Dvarjoną pakeičia kitas stalininis laureatas — J. Švedas, — išpildoma jo paties parašyta kantata LTSR dešimtmčio garbei. Po to sekė atskirų vyrų, moterų, vaikų ir mišrių chorų pasirodymai, išpildydami 35 bolševikines dainas. Kaip

praneša pati komunistinė spauda, "ypač šiltai klausytojai sutiko "Pabaigtuvių dainą", "Saulutė tekėjo", "Šilias gražus rudėnėlis" ir kitas lietuvių liaudies dainas" (TB, 36). Taigi lietuvių tauta ir toliau liko ištikima savo idealams ir mažiausia domėjosi dainomis, kuriose garbinamas Stalino vardas.

Maskoliškos dainos

Nors komizmas ir dedasi "lietuvišku savo forma", tačiau šiuo kartu ir to nebuvo išlaikyta: nemaža dainų buvo rusiškos, gudiškos, ukrainietiškos tiek žodžiais, tiek melodija. Kai kurios dainos buvo kariškos pobūdžio, betgi raginančios ginti "taiką".

Pakaruoklio šokis

Iškankinti Lietuvos žmonės jau senai šoka pagal Maskvos būtiną. Tačiau šiuo kartu jie tame pačiame stadione turėjo pašokti maskoliškos publikos garbei jau rusiškus šokius, atmiestus lietuviškais. Šoko dar latviškus, estiškus, gudiškus šokius. Būta naujų "lietuviškų" šokių, iš kurių pažymėtinas "Kolchozo pirmininkas". Didžiausią susidomėjimą, kaip skelbia TB, sukėlė betgi lietuviškas "Oželis".

Iš kitų Stalino garbei suruoštų parengimų reikia paminėti skydučių orkestrą, spaudos pramonės, sporto, sveikatos parodas ir pan.

Skausmo diena

Ši šventė, kaip ir visi kiti bolševikų parengimai turėjo dvi puses: viešąją — aikštėse ir uždarą — Lietuvos žmonių širdyse. Mūsų žmonėms liepos 21-oji buvo Lietuvos pavergimo, baisaus teroro, žmogaus teisių atėmimo ir visiškio lietuvių degradavimo juodoji diena. Štai kodėl ir tos bolševikų išprievartautos šypsenos filmai tebuvo pakaruoklio šypsenos, ir tie patys šokiai — mirštančiųjų šokiai. Tiesa, kad bolševikams pavyko suvaryti gyventojus į

Vilnių, surinkti nemažą žmonių masę, bet taip pat tiesa, kad jų širdyse nebuvo nei džiaugsmo, nei ramybės.

Stalino ženkle

Visa šventė, kaip jau buvo minėta, praėjo Stalino kulto ženkle. Dar niekada jis nebuvo taip garbinamas, kaip dabar. Ir iš viso, jokiam dievui visais laikais nebuvo suteikta tiek daug išvirsinio liaupsinimo, kaip Stalinui. Rašytojas A. Venclova šį dalyką taip išreiškia: "Mūsų šalyje nėra mylimesnio vardo už Leningą ir Stalną. Už Stalną nėra mylimesnio žmogaus viso žemės rutulio žmonėms." (Tiesa, 1950. VII. 20).

Medalių lietus

LTSR dešimtmečio proga okupuotoje Lietuvoje tikrai lijo medalių lietus: komunistų valdžios patvarkymu buvo apdovanota įvairiais maskoliškais pasižymėjimo ženklais daugiau kaip 3.000 Lietuvoje gyvenančių maskolių, žydų ir tų lietuvių, kurie daugiausia pasižymėjo ar tai dirbdami bolševikams, šnipinėdami jų naudai, ar tai patikaudami okupantams ir besąlygiškai klausydami jų pareidymų. Jų pavardėmis išmarginta visa bolševikinė spauda.

ELTA.

Kai gina bažnyčią

Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčiai paskutinės okupacijos metu vadovavo vyskupas Lejeris. Kaip praneša karo belaisviai, ilgesnį laiką gyvenę Lietuvoje, Lejeris energingai gynęs lietuvių tikinčiųjų reikalus. Tačiau kartą viena bažnyčia buvusi paversta sandėliu. Vysk. Lejeris, protestuodamas prieš tokį valdžios veiksmą, telegrama pasiskundęs pačiam Stalinui. Skundas padėjęs: bažnyčios pastatas buvęs sugrąžintas per dvi dienas. Tačiau netrukus po to buvęs sumistas Lejeris ir dingęs be žinios. Jo vietoje vyskupu buvęs išrinktas kun. Kalvanas.

PAULIUS JURKUS

JUODVARNIAI

Poetas P. Jurgus yra parašęs pagal žinomą lietuvių pasaką apie 5.000 eilučių poemą. Jos dalis jau buvo atspausdinta "Aiduose". Čia dedame poemos ištrauką, kai brolių ieškanti sesuo patenka pas trečiąjį atsisakyrelį — paukščių valdovą.

Pasvęsta ugnis plevens
Tau per visą naktį baugią.

Žebenktim sesuo pašoka,
Gyrai pro medžius kuplius, —
Nirda teterinų juoką
Ir perkūno oželius;
Mato pro šakas trobelę —
Paukščių vestuves ten kelia:
Senas gervinas našlys
Jauną žmogų tuoj sulygs.
Juokiasi strazdas supuolę,
Nenuimista žąsina:
"Vesk, bičiuli, skubina,
Tuoj padaus kiti gražuolė".

Šoka gervinas laimingas,
Tuoj žmonelę prisiglaus, —
Jau tilvikas darbininkas
Ritina bačkas alaus.
Bet sesulė iš lazdyno
Šias piršlybas sugadino.
Šarka šokosi pirma
Ir nubėgo šaukdamas:
"Štai mergaitė apsilanko,
Bus valdovui naujienal!"
O su ja — visa minia

Grūdos prie trobelės lango.
Suskambėjo durų klengė,
Ir senelis su lazda
Takeliu prieš sesę žengė —
Tilo čulbesiai plazdą.
"Pas mane užėik, mieioji,
Ko miškuos viena klaioji?
Mūs trobelė šventė švės,
Čia sulaukusi tavęs..."

Petrui Kriaučiūnui 100 metų

"Kiekvienam žmogui miela ta šalis, kurioje jis užgimė ir jaunas dienas praleido. Taip pat miela yra savo šalėle ir jos atminimas kiekvienam lietuviui. Ypatingai brangi ji mums pasirodo, kad gyvenimo reikala arba žiaurus likimas meta mus į svetimas padanges. Ten, toje šalėleje, gyvena jo artimi giminės: tėveliai, jį užauginę, išauklėję, sergėdami nuo pikto, mokydami Dievą ir artimą mylėti... Ten, nepertoli nuo giminės, bokštus dangun iškėlus stovi bažnyčia, kurioje su viengėnčiais, šventadieniais varpoms sugaudus, susirinkę iš gilumos širdies, vargonams priitarant, šaukė: "Pulkim ant kelių visi krikščionys" — melsdami Dievo palaimos ir malonės savo gyvenimui. Ten pat ant kalnelio, kryžiais su koplytėlėmis papuošto, niūksa tarp medžių kapinės, kur jo artimiausi giminės, žemėlėje po balta smiltimi ilsisi..."

Tas gilus prisirišimas prie savo žemės ir žmonių, savo tautos, Dievo įkvėptas, bendras visi žmonijai, nes kiekvienas neišvirkęs dar žemais pajautimais žmogus, kad ir menkesnė būtų jo tėvynė, nepapuošta nei prigimties grožybėmis, nei turtais, myli ją, Tėvynę labiau už kitas šalis..."

Laplاندietis, gimęs žiemų apmirusioje gamtoje, myli šaltą murkyną (prietamsą) savo žemės. Perdanginkite jį į šiltąją, gražią Italiją, jo akys vis kreipsis į šiaurę — šiltoji saulė jam nereikš nieko ir jis svajonės apie žiaurus žvarbius vėjus, vaizduosis sniegą krintantį jį priimins jam Tėvynę..."

Prieš 34 metus, Jaroslavyje, toli Rusijoje, Petras Kriaučiūnas, susilodamas ir daugelio tuometinių lietuvių tremtinių taip greitai stvėrimosi rusų kaimo ir įpročių, rašė šį straipsnį ir mirė tada jo nebaigęs... Motiejus Gustaitis, jo mokinys ir bendradarbis, vėliau rašė: "Kaip ir nelauku truko gyvenimo styga: neteko pasidžiaugti sušvitusia šalies laisve tam,

kurs jai, visų amžių nešiojamai, tiesė tiltus, medžiacų krov..."

Už laisvę Tėvynės be baimės kovodams, Jos laimėi darbuotis sau tikslą matėi Ir apie tautos atgimimą svajodams, Sunkiausiu metu jos gyvybę įtūtelė..."

Ir šio rašinio tikslas būtų priminti užmiršantiems ar pavargstantiems vieną mūsų atgimusių tautos dvasios milžinų. Tik jų kelių dėka, jų pasišventimo ir pasiaukojimo, Lietuva lyg stebuklu kėlėsi — ir kas dar bar be krauju pašvinkusio tiro no drįsti jai pameigti teisę laisvai gyventi? Ir ji gyvuos! Tik daugiau tapo mylinčių savą kraštą ir tautą, tik daugiau tokių, kaip šis didysis lietuvis gimęs prieš šimtą metų — rugsėjo 16-tą, Suvalkijoje. Mokslo pradžiamokslį gavęs Vištytyje, Mariampolėje 21 metų amžiaus užbaigė gimnaziją — per iškilmingąjį aktą drąsiai chamų kalba padėkdamas Krylovo eilėraščių Penkis sekancius metus Kriaučiūnas trynė Seinų Seminarijos suolus, o perėjęs į Mogilevo Seminariją buvo pasiūstas į Petrapilio Akademiją. Jis Akademiją pabaigė, bet paskutiniųjų egzaminų nelaikė, ir nors vaikščiojo kunigo drabužiuose, bet jį kunigus, pagal Motiejų Gustaitį, neiššventęs todėl, kad, kaip Mogilevo Seminarijos klierikas būtų turėjęs likti toje vyskupijoje, bet "miliau jam buvo juoda tėvynės duona, negu svetimų šalių malonybės".

Kada dvasinė vyriausybė atsisakė jį perkelti į Seinų Seminariją, ten baigti egzaminų, jis visai metė kunigystę, nes "gyvenimas be Lietuvos jam stačiai nesuprantamas buvęs, kaip ir Petriui Arminui, kuris šitaip meldėsis:

Dieve mano, Dieve Brangus, Svieto Sutvėrėjau! Tieku jau kartų savo maldą Tavęsp atkartojau... Gražink mane į Lietuvą, negi daugel noriu! Ten tik galiu būti žmogum naudingas, padoriu!

Kriaučiūnas buvo tikras plunksnafobas, "Aušros" (1883-6) metais ir anksčiau, kuomet "Jaunoji Lietuva vos buvo pradėjusi busti, visur plačiai skel-

bė atgimimo idėjų, ir varpos šaukiąs tiek inteligentus, tiek

kaimiečius į skaudžiai prislėgtos, tėvynės darbą. Jis tikino visus ir kiekvieną, jog ateis laikas, kad keisis aplinkybės, valdžia, požiūris; kad tuomet ir lietuvių tauta ko geidžianti laimės, įeigu tikrai tvirtai sieks savo užsibrėžto tikslo, nors daug kas dėlto nukentės... 1880 metais Kriaučiūnas nuvyko į Varšuvos universitetą, kur sekamčiais metais gavo universitetinį baigimo diplomą ir buvo paskirtas Mariampolės gimnazijos lotynų kalbos mokytoju. Vėliau savo iniciatyva ėmėsi dėstyti ir lietuvių kalbą.

Gimnazijoje aiškų buvo užsibrėžęs tikslą: mokiniams įkvėpti gimtosios kalbos bei praeities meilę ir susieti šviesuomenę, ypač mokytojus, prieš įsigalėjusią lenkomaniją ir rusifikaciją. Tad ir pradėjęs nuo gimnazijos. Mokė naujoviškai, apšvietimai vartodamas naujadarų. Daugelio buvo apšauktas "litvomanu". O lietuviams, "tos pamokos, pagal Gustaitį, būdavo tarytum senovės galybės giesmė... Jose mokinys jautėsi kas esąs, jautėsi atgimęs protėvių dvasia, siekiąs laisvės, nepriklausomybės; jos vykdino didelį darbą, dėjo pamatą jaunajai Lietuvai, naujai valstybei". Ne tik pamokose K. buvo lietuviybės agitatorius: — visur kur tik eidavo. Ir jis stojes prieš tą srovę — viešas prieš visus pergalėjo! Ne raštais, ne garais visuomenės žygiams, tik gyvuojų žodžiu, visur ir visuomet lašindamas tautinės dvasios.

Atsisveikinęs su gimnazija, Kriaučiūnas, atmetęs visus pasiūlymus važiuoti mokytojauti į Rusiją, pasirinko verčiau Tautkios teisėjo vietą to pačioje Mariampolėje. Netrukus buvo paskirtas Ploksčių miestelio teisėju. Čia jis gyveno apie 10 metų — pas jį taip dažnai lankydavosi Kudirka, o iš užsienio atvažiuodavo garūs kiti tautkios mokslininkai kaip Aleksandrovas, Boduen-de-Courtenes, Volteris, Benediksenas, Mikola, Niemi — lietuvių kalbos pasiūlyti, jos kultūros pažinti. Ne nuobodžiaavo ten Kriaučiūnas — jis labai mėgė stoti į šventąjį Raštą. Iš filosofų ypač Šo-

sios prasmę, tik išvermės tėvynės sąjyboje pačiais sunkiausiais atgimimo ir persekiojimo laikais prašydamas, sugebėdamas tėvynės meilę užkurti kiek

vieno lietuvių širdyje..."

Kriaučiūnas daug yra padėjęs "Aušrai": taisydamas rankraščius, šelpdamas pinigais ir įq platindamas. Taip gi ir "Varpas" rado jame rimtą pritarėją. Juk jis prikalbinęs Arminą rašyti lietuviškai — kaimui.

Liaudis išvydus "Aušrą" atsisvejojo ir nustebo: "sujudo vietos moksleivija, Seinų ir Veiverių Seminarijos, Suvalkų gimnazija ir visa apylinkė. Nūn turės žandarai darbo su krautomis ir pabaudomis. Bet ne užtenks upės bėgimo! Ji lauko laedus, kaskart platesne tekėda ma vaga. Tai milžiniškas nuopelnas ir Petro Kriaučiūno! "O 1880-85 m. Mariampolės gimnazija jau buvo pasiekusi savo apogėjų — mokinių per 700 — dauguma (80%) — lietuvių. Iš mokytojų net šeši lietuvių, jų tarpe ir inspektorius! Neilgam. Antilivomany intrigos savo padarė — ši "baudžiauninkų gimnazija" buvo smarkiai apdruskyta. 1887 metais ir Kriaučiūnas buvo išstumtas, bet jo įsėtiosios idėjos pasiliko. Jos išaugino visą eilę didžiųjų Lietuvos žmonių. "Didesnio lietuvių, kito įžymesnio už P. Kriaučiūną žmogaus, tuomet nebuvo Suvalkų žemėje... Jis buvo ir mokytojas, ir žodinininkas, ir švietėjas, ir žadintojas, ir kurstytojas — buvo visų galų žmogus" — J. Jablonskis rašė jubiliejiname "Lietuvos Mokyklos" numeryje skirtame paminėti 5 metų Kriaučiūno mirties sukakčiai.

Prie prancūziškojo Montreilio universiteto jau nuo 1948 m. rudens veikia lenkų suorganizuotas slavistikos institutas, prie kurio jau pernai prisiglaudė ir keletas ukrainiečių, slovakas, rusas ir net vienas lietuvis — prof. Dr. A. Paplauskas — Ramūnas. Institutas dideliu mokslingu beabejo dar negali girti, tačiau ypač lenkų ir ukrainiečių gyvenime jau yra kultūrinis veiksnys, o paties Instituto, ypač jo direktoriaus prof. Domaradzki pastangomis, palengva darosi žinomas ir už Kanados ribų. Gatila tik, kad visame institute, berods, nėra nei vieno slavisto — yra tik slavų. Gal dėl to ir kursų pasirinkime matome keistokų dalykų.

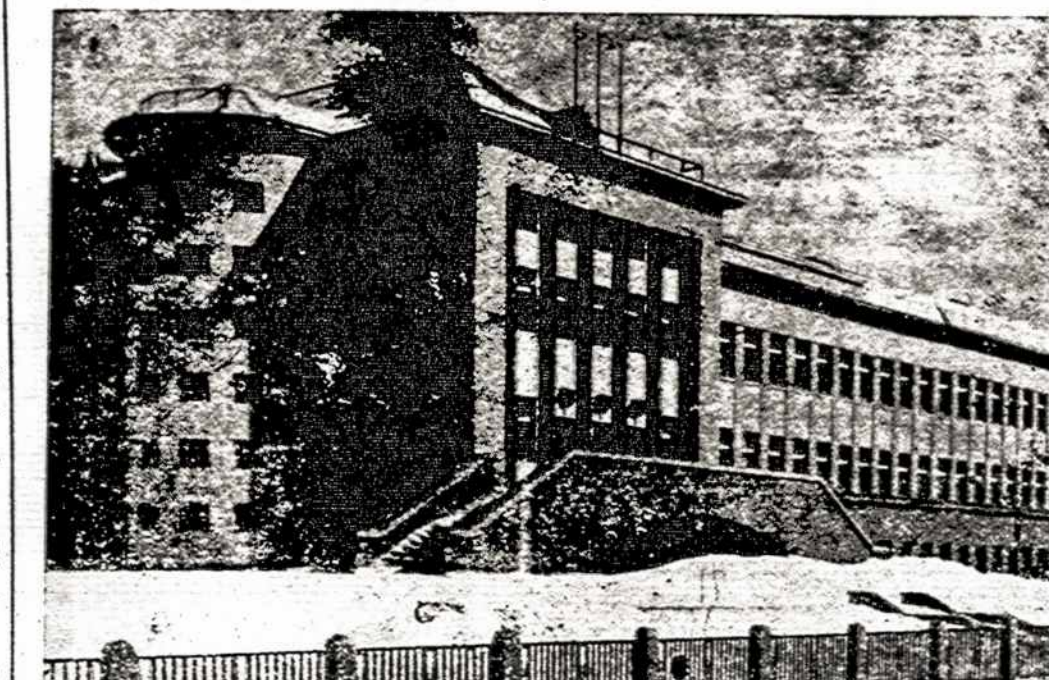
Institutas beabejo būtų labai sustiprėjęs, jei būtų atvykęs buvęs Vilniaus universiteto prof. M. Koscialkowski, kuriam ir visa eilė kursų tvarkaraščių numatyta, (tik, atrodo, ne jo paties formuluoju), bet jis kažkur įklimpo Kanados nepasiekęs. Dabar su slavistikos paskaitom dominuoja prof. Domaradzki, berods, orientalistas, advokatas ir Rabcevic — Zubkowski, dip-

Bučiauvai kiekvieną liepą, Žydinčias gėles kalvų Ir girčių — kažkas man liepia Būti paukščių valdovu. Tuoj subėgo pempės, žagsys Ir miškų genys margais, O aš glosčiau jų sparnus, — Savo brolius ir tarnus. Neik, mergaitė, iš trobelės, Mes gyvenime drauge. Žiemos, siusdamas lauke, Neužpūs jaukus ugnelės".

Jis sėselei galvą glosto, Kalba žodeliu meiliu, O jai — ašaros per skruostą Plūsta, liejas upeliu. Paukščiai, seserį apsupę, Semia ašarėlių upę, — Skamba užesys raudų, Net seneliui jau graudu: "Paguldykim mūsų draugę, Te naktuzė užliūtuos, O gal rytmečio keliuos Jos tikroji laimė laukia".

Tuoį pašoka tetervinas, Kelias volugės pulkais, Ir kasas sesytės pina, Kloja patalų pūkais. Startos taiso patalėlį, Prisega raudoną gėlę, Guldo, modami sparnais, Kloja į šilkins plonais. Tuoį lakstutė pirmutinė, Zylių apsupa visų, Tyriu skambančiu balsu Sučulbėjo jai lopšinė.

penhauerį ir Solovievą. Nesidėjęs jis nei prie vienos partijos. Tarešis su visais, trokšdamas kad lietuvių būtų visų vienyti. 1900 metais Petrapilyje Rusijos Kalbininkų Draugijoje skaitęs lietuviškojo raidyno tema pasakaitą, kurioje mokslininkai įrodė, kad veikusio įstatymo nenuoseklumą ir būtiną reikalą gyrinti lietuvių kalbai savas raides, per tris šimtus metų vartotas. Be to, jis bendradarbiavo daugelyje Rusijos mokslinių žurnalių, vis kovodamas už lietuviškąsias teises. Buvo parrašęs galiausiai Rusijos Švietimo ministerijos Varšuvos apygardos departamento direktoriui keliolikos puslapių platų memorandumą dėl lietuviškos spaudos grąžinimo, kuris buvęs rimtai priimtas. Netrukus jis tapo grąžintas Mariampolės gimnazijon, o kartu dėstė lietuvių kalbą "Žiburio" mergaičių ir P. Beverniūtės vid. mokyklose. Kriaučiūnas tada jau mokėjęs laisvai 6 kalbas: latvių, lenkų, rusų, vokiečių, graikų ir prancūzų.

Šančių gimnazija

Slavistikos Institutas

Prie prancūziškojo Montreilio universiteto jau nuo 1948 m. rudens veikia lenkų suorganizuotas slavistikos institutas, prie kurio jau pernai prisiglaudė ir keletas ukrainiečių, slovakas, rusas ir net vienas lietuvis — prof. Dr. A. Paplauskas — Ramūnas.

Institutas dideliu mokslingu beabejo dar negali girti, tačiau ypač lenkų ir ukrainiečių gyvenime jau yra kultūrinis veiksnys, o paties Instituto, ypač jo direktoriaus prof. Domaradzki pastangomis, palengva darosi žinomas ir už Kanados ribų. Gatila tik, kad visame institute, berods, nėra nei vieno slavisto — yra tik slavų. Gal dėl to ir kursų pasirinkime matome keistokų dalykų.

Institutas beabejo būtų labai sustiprėjęs, jei būtų atvykęs buvęs Vilniaus universiteto prof. M. Koscialkowski, kuriam ir visa eilė kursų tvarkaraščių numatyta, (tik, atrodo, ne jo paties formuluoju), bet jis kažkur įklimpo Kanados nepasiekęs. Dabar su slavistikos paskaitom dominuoja prof. Domaradzki, berods, orientalistas, advokatas ir Rabcevic — Zubkowski, dip-

Gelgudas "Karaliaus Lyro" rolėje

Jei paskutiniu lakui Prancūzijos scenoje ir filmoje gabią prasmuša Jacob Šernas, Londono scenoje jau seniai vienu geriausiu Shakespearo interpretatoriumi yra laikomas taip pat lietuviškos kilmės Jonas Gelgudas. Liepos 18 d. įvyko "Karaliaus Lyro" pastatymas Londone, kuris atnešė jam iš vis teatro istorijoje nebuvusius katuos. Kaip Londono Daily Telegraph ir Daily Mail rašo, šis spektaklis Shakespearo Vardo teatre, Stratford — on — Avon, buvo vienas iš sėkmingiausių ir labiausiai pasisekusių šio teatro karjeroje. Jis vaidinęs su tokiu nepaprastu įsijautimu ir aistra, kad susijaudinusi publika tiesiog neleidė jam tęsti rolės, reikalaujama vis karto. Tuo tarpu lietuvių vardą pasirinkusiais nemažiau gabi aktoriais, skurstantiais Brook-

lyno, Čikagos priemiesčiuose, lietuviška publika neparodo ne tik jokio susidomėjimo, bet juos užmuša nelankymada jų kruvinu prakaitu paruoštų spektaklių.

Tabakas ir moralė Šv. Tėvas, priimdamas au diencijoje Tarptautinio Tabako Kongreso dalyvius, pasakė kalbą, kurioje palietė kai kuriuos moralinio pobūdžio klausimus, susijusius su rūkymu. Jis pabrėžė, kad, kadangi tabakas turi savyje nuodų, kurie kenkia žmogaus organizmui, tabako gamintojai turi pareigą siekti visomis priemonėmis šį pavojų pašalinti. Toliau J. Šventenybė nurodė, jog visų yra pareiga budėti, kad tabako sunaudojimas būtų suderintas su fizine ir moraline sveikata, su ekonominėmis galimybėmis ir su socialinėmis individų ir tautų prielaidomis.

Šančių gimnazija

P. STOČKUTĖ

VEJAS

Pučia vėjas, dulka žemė, Linksta kloniai ir kalnai, Debesėlis saulę temė, Lyk lietuti, žiū — klanai!

Čia bailiai nusikvatoja, Kaukia vielos virš galvos Čia stipriai ranka pamoja, Mini vardą Lietuvos.

Į mane čia jis prašnenka Vardu mylimo žmogaus, Eilė mano žodžiui tenka — Švilpt — ir nieks jo nesugaus,

Rašau margą gromatėlę — Capt — ir neša, tik ne ten, Kai jį vytis pasikėliau, Jis iš priekio jau kiken.

Čia į plaukus įsivėlė, Tiesiu ranką — jo nėra, Vėl padangę susivėlė Su graudžios dainos lyra.

Dobilėlį pabučiuoja, Verkia kūdikiu. Klauku. Vėl dainuodamas čiūčiuoja, Kur ratelyje vaikų.

Tai vėl cypia, kaukia, loja Atsitūpęs ant kalvos, Vėl kaire ranka pamoja Tardams vardą Lietuvos.

Nieko nepaliko vėjas Iš ilgus graudžios dainos, Tik dar ilgai aš minėjau Šventą vardą Lietuvos.

REDAKCIJAI PRISIŪSTA

Laikšiai lietuviams, 1950 m. rugsėjo mėn. Vol. 1, Nr. 8, 105-120 psl. Rašoma apie Šv. Metus, apie netikslumą priekaištų lietuvių tautiniams vardams, apie vaikus šeimoje, alkoholi, apie lavonų deginimą.

Current News on the Lithuanian Situation. Vol. VIII, Nr. 1 (105), Compiled by Lithuanian Legation Washington, D.C., July-August 1950, 28 psl.

T. Angelaitis, Who is Worse — Stalin or Hitler?, Translated from Spanish by Kaye Mac Kinnou, Chicago, 1950, 48 psl., kaina 75 c.

Mus dominančios knygos

Ir šiais sunkiais laikais pasirodo visdėlio mokslinių veikalų, kartais labai svarbių ir lietuviškajam mokslui. Iš istorijos srities pastaruoju metu pasirodė naujas ir labai svarbus leidinys iš kryžiuočių ordino istorijos:

Regesta historico — diplomatice Ordinis s. Mariae Theutonice. 1198 — 1525. Bearbeitet unter mitwirkung anderer von Erich Joachim. Herausgegeben von Walter Hubatsch. Goettingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1948-1950. Tuo tarpu išspausdinta: Pars I — Regesten zum Ordensarchiv 1 ir 2 t. (bus dar 3 t.); Pars II — Regesta privilegiorum Ordinis S. Mariae Theutonice — mit einem Anhang: Papst — und Konzilurkunden.

Eino Niemini, Litauische Volkslieder aus dem Landschriftlichen Nachlass Prof. J. J. Mikolas — Annales Acad. Sc. Fennicae, Ser. B, t. 63, 1, Helsinki 1949. Tai Petro Kriaučiūno Vištyčio apylinkėje surinktos ir 1894 m. prof. Mikola atiduotos 33 dainos, kartu su vokišku vertimu.

— ROMA. — Rugsėjo 12-17 d. vykusiame tarptautiniame Caritas studijų kongrese dalyvavo ir lietuvių atstovas kan. Ignatavičius.

— JOHANNESBURG. — Pietų Afrikos Katalikų Socialinė draugija įteikė vyriausybei protestą prieš gyventojų suskirstymą rasėmis, nes skirtingas rasinių traktavimas prieštarauja krikščioniškajai moralai ir priimtajai teisei.

Ir plačiai duris pravėręs, Kviečia sesę eit vidun, Kvepia birdami medum Čepronėliai, lauko svėrės.

Sukas paukščiai susibėgę, Raibuliuoja jų sparnai, Ir lakstutė pilkmergė Sesei čiulba dyvinai. Jūs seneis suvadina: "Broliai, skriskim į liepyną, Kol pikta naktis užris Tamsuma trobos duris, Jai parneškim uogų, vaisių, Teskambės puota linksma, Juk atėjo tolima Pamatyti mūsų vaišių".

Tuoį strazdai į girią lekia — ūžia šlamesys sparnų, — Ir kiekvienas neša kekę Šlaito uogų raudonų. O gaidys kieme surinka, Šaukia būrį taltininkų, Kviečia gervino dukras, Jos tik kiaušinius suras, — Ir lizdus suskubė kreičia, Kyla dulkės debesiais, Skamba klemas klegesiais: Negražu tingėti prieš svečią.

Tetervinas suka ginas, Dreba namo pamatai, Miltuos skęsta visas svirnas, Net jo stogo nematai. O genys miškų medėjas, Net švarkelį pasidėjęs, Skaldo epušes snapu — Šoka skilos lig lubų. Duonkepį gerai išmaišę Kuosos apdarais juodais, Puodus tuoj visus užkais, Tuoį pašaus vidun ragaiši.

Čia vyriausia šeimininkė Šarka, priejuoste balta, Stebi, kaip tešlas suminkė Volungėlė išgirta; Ir nustebus pripažino: "Dar įplikit vyšnių vyno,

Dar pridėkite medaus, Tuoj ragaisis atsisauki!" Ir visiems po patarimą, Po žodelį reikale, Kaip išdėstyti stale Visą puikų patiekimą.

Vos sesulė apsisvalgė, Kiek čia paukščių, kiek lizdų, Jau į stalą nešė valgį Dvyliką puošnių strazdų. Gandras tarnas raudonkojis, Prie seselės atsislojęs, Išsipustęs, mandagus, Pilstė midų į ragus. O senelis baltaplaukis Vėrė skrynias dovany, — Gintarėlių geltonų, — Džiaugėsi viešnią čia sulaukęs.

"Pasakyki, man, mieloji, Tu mažytė žebenktis, Ko po mišką tu klajoji, Kai jau artinas naktis?" Ir jo žodžiai tyliai skamba, Į giliausią sielos kampo Skverbias lyg laukų daina, Ir sesulė net linksma Savo liudėsį išsako, Kaip jo broliai sutikti, Apie brolius paklausti, Jai nurodė šičia taką.

"Juodvarniai tavieji broliai? Paukščių gentį nors valdau, Negirdėjau to ligšioliai, Kuo padėsiu, miela, tau? Turiu raštvedį apuoką, Vienas raštų jis temoka, Pažiūrėsim į knygas, Surašyta ten viskas; Net pempiuką, pievoj rastą, Toliausčiau lizdelius, Paukščių skrendamus kelius — Viską suveda į raštą".

Vėrė tuoj duris į menę, Ten apuokas raštvedys, Knygų knygos, jau pasenę, Išvyniota per grindis.

Iš mėlynių spaudžia dažo Ir į beržo tošį rašo Rūpestingas ir skubus, Kiek krikštynų šiandien bus. Tuoį pašoko ir palinko, Ką valdovas pasakys, Gal kur valkata lokys Strazdo kiaušinius suirinko.

Gavęs naują pranešimą, Šoko tošiniu lapu, Knygos tuoj šnarėti ima, Braukia eilutes snapu. Net seniausią paukščių gentį, Kuri šiaurėj spėjus kentė, Tiria sūnus ir dukras, Gal kur juodvarnius suras, Skleidžias girios apšarmoje, Keičias paukščių sraščiai, Visos gentys sumišai — Tyli žemė tolimoji.

O aplink jau paukščiai spiečias Pažiūrėti, kas čia bus. Šarkos uodegas jau riečia, Kiša pro kitus snapus. O apuokas nusiminęs Meta tošį paskutinę, Braukia prakaito lašus: "Tyriu didelius, mažus, Bet jų neradau, valdove; Juos tikriausiai amžinai Žemės dideli kalnai Tik išskridusius užgriovė".

Paukščių apsuptas jis grįžta: — "Nebijok manęs, dukra, Mano knygos nesuklysta, — Tavo brolių nebėra. Kam keliauti į pasaulį, Nešti būtų jo apgaule? Gyvenau ir aš tenai, Kur gimti dvarai, namai, Brolių aš taip pat turėjau, — Tu miškuos juos sutikai, — Buvo tai seni laikai, — Aš vienatvei įtikėjau.

Troškau aš išgirsti Dievą, Jauti gyvą akmenį,

Iš plataus pasaulio

D. Britanija taiko atsigauti Azijoje

Londone tebevyksta 7 Commonwealthe ir vėliau prisijungusių 4 jam nepriklausančių kraštų konferencija, svarstanti sugrįžtą ir atsilikusių P. Azijos kraštų ūkio pakėlimo programas. Tai jau trečia tos rūšies konferencija, kurių pastarąsiosioms reikalingas buvo sudarytas fondas 8.000.000 svarų sterlingų.

Beabejo 600.000.000 gyventojų turinčiai erdvei nuo Himalajų iki N. Zelandijos, tai yra labai maža suma. Bet britai neturi pinigų, tad nori nors aparatų sukurti, o pinigų lauks iš JAV. Esq, kai patys pastangų rodytų, duos jos. O tas beabejo supranta ką tai reiškia.

Remtini Commonwealthe kraštai arba kolonijos yra: Indija, Pakistanas, Ceilonas, Malajai, Singapūras, Saravakas ir Šiaurės Borneo, o iš pašalinių pritraukiamas Burma, Siamas, Indokinija ir Indonezija.

Svarstomas tų kraštų ūkinio sustiprinimo 6 metų planas, pasiskiriant \$5.000.000.000. Jau nutarta sukurti techninės pagalbos biurą Colombo mieste.

Komunistų Izraelyje nesq

Taip pareiškė sionistų tarptautinės konferencijos informacijos direktorius Salomon. Jų Izraelyje esq taip mažai, kad net nepastebimi. O didžiausia Izraelio problema — imigracija. Iki 1953 m. numatyta įgauti 600.000 žydų. Dar 1.400.000 laukia kada galės atvykti iš Rytų Europos. Esq priimami visi.

CANBERA. — Premjeras Menzies pareiškė, kad Australijos kariai jau rekrutuojami žino, kad galės būti išsiųsti į kitus kontinentus.

BERYNAS. — Sovietų atstovas Berlyne laišku pareiškė protestą, kad vakarų sektoriuose suimta daug komunistų "taikos peticijos" parašų rinkėjų.

NAUJORKAS. — Vietos spauda pranešauja, kad Kanados doleris bus sugulintas su JAV doleriu. Tai bus sugulintas JAV dolerių suplaukimo į Kanadą.

Atlanto santarvė už jungtinę armiją

Rugsėjo 26 d. Atlanto santarvės taryba paskelbė nutarimą, kad būtų sukurta jungtinė 11 valstybių jėgos vienoje vadovybėje, štabe esant visų kraštų atstovams, kad jos būtų apmokomos ir taikos metu kaip vieno vieneto dalys. Aukščiausios tų pajėgų organas — pastovus karinis komitetas.

Vokietijos karinių pajėgų sudarymo klausimas galutinai dar neišspręstas. Tuo tarpu tik leista policijos jėgos, kurių yra 10.000, padidinti iki 40.000. Karo stovio baigimas nereiškia separatinės taikos — ji vėliau kartu su Rusija būsianti pasirašyta.

Ir švedai baugūs

Šiomis dienomis Stockholmo radijo transliavo vaidinimą apie 1812 m. prancūzų invaziją. Nudaidėjus balsams, kad švedai užpulta ir didžioji dalis kariuomenės pateko nelaisvėn, daugumas klausytojų puolė prie telefonų skambinti į redakcijas ir policiją informacijų, net nebesijurdę poskio, kad "švedai kariauja rusų pusėje".

Jugoslavija bijo bado

Dėl sausros nederliaus Jugoslavijai šiais metais truks duonos. Tai beabejo atsilieps į Tito mašinų importą, už kurias buvo mokama maistu. Dabar maisto eksportas visai sulaukėtas. Duonos norma, buvusi apie 1 svarą dienai, sumažinama 10 procentų.

BELGRADAS. — Jugoslavijos delegatas JTO prašė ūkinės pagalbos, nes Jugoslavija esanti krizėje.

BELGRADAS. — Jugoslavija žada tuojuos paskelbti įstatymą draudžiantį muzulmonų moterims nešioti veido uždangą.

HONG KONG. — Vienas Norvegų laivas į Kiniją išmurgėlio 10.000 bosų alyvos. JAV V-bės veda tyrimą.

OSLO. — Norvegiją užpuolė dar nematytų vabzdžių, pamašų ir uodus, debesys. Jie nekandę.

Neapsigina nuo šnipų

Praeitį mėnesį dėl kariškų įrengimų slaptuose pakraščiuose vandenys švedai sučiupo sovietų karo atšė, kuris iš pradžių net amerikiečių dėjos, manydamas, kad bus paleistas, Rugsėjo 22 d. tuose pačiuose vandenys buvo sugauti 3 lenkai "politiniai pabėgėliai" su instrumentais ir jų žemėlapiams. Vienas iš jų prisipažino neseniai lankęsis Lenkijoje. Švedų saugumas į politinius pabėgėlius, kurie gali atsilankyti krašte, iš kurio pabėgo, žiūri įtartinai ir žada pertikrinti visų gausių pabėgėlių masę.

Praeitį savaitę dėl kariškų įrengimų uždarytoje zonoje prie Stockholmo buvo sulaikytas Sovietų ambasados automobilis. Į švedų protestą ambasadorius atsakė, kad šoferiai gryba.

Nobelio taikos premija

Šių metų Nobelio taikos premija pripažinta negrui Dr. Bunche, vienam iš JTO direktorių, kuris, kaip žuvusio Bernadotte įpėdinis, pasiekė taikos Palestinoje.

NAUJORKAS. — Rugsėjo 26 d. Saug. Taryba rekomendavo Indoneziją priimti į JT, kaip 60 narį.

VIENA. — Austrija ruošiasi įteikti JTO prašymą leisti pasirašyti taikos sutartį. Kitą dieną nesitiki galėsianti nusikratyti 40.000 rusų įgali.

VIBORG. — Surastas dar vienas 1000 metų senumo akmuo su runų įrašais "Thorogd Thorus pastatė Busai, Tjodulfen dukrai".

LONDONAS. — D. Britanija skubiai įrengia dar 2 atominių tyrimų centrus ir verbuoja specialistus namie ir iš užsienio. Tokių centrų bus jau 7.

Ir kalmukai nori laisvės

Antarojo pasaulinio karo metu tūkstantimiai skaičiuojamieji Sovietų Rusijos kalmukai pasisekė prasimušti į Vakarus. Neseniai Amerikos spaudoje buvo pranešta, kad apie 700 jų, kaip DP, išplaukė iš Vokietijos į Paragvajų. Ir buvo pridėta, kad tai paskutiniai kalmukų mohikanai — daugiau šios tautos narių nesq! Aiški nesqmonė!

Lietuviai turėjo progos jų nemaža pažinti Raudonosios Armijos eilėse pirmosios okupacijos metu. Vienas buv. jos karys, dabartinis DP New York, visai patrauklus ir inteligentiškas kalmukas, štai ką pasakoja apie savo tautą: Tik 17 šimtmečių kalmukų proseneliai spiečium persikėlė iš Vakarinės Kinijos ir apsislojo plačiuose Rusijos plotuose tarp Uralo ir Volgos žočių. Bet atslenką iš paskos kiti klatokai ir rusų giminių spaudimas iš vakarų galiausiai juos sugrūdė į Kaspijos jūros šiaurinius pakraščius. Ten jų gyvenę per 300.000 — taikių ir nuosirdžių žmonių — iki 1917 metų revoliucijos. Jie instinktyviai tada sutvėrė savo vyriausybę, pilni vilijos, kad išlaikys savo autonomiją demokratiškosios decentralizuotos Rusijos rėmuose. Deja, "Pasaulio proletarijato" vienytojams tokios jų tautinės aspiracijos buvo visai ne prie širdies. Netrukus kalmukų tautinės organizacijos buvo paskelbtos "kontrarevoliucionieriškoms" ir pasiųstos prie "riekos Obėjus". Ir taip, ši kultūringa aziatų tauta buvo sistemingai naikinama iki, 1939 metais jų beliko 134.000! Tada jie buvo uždaryti į sovietinį kalmukų rezervą. Kai pirmieji vakariečiai — taip kalmukai galvoje apie vokiečius iš pradžių — pasiekė juos, kalmukai mėsėmis stėjo savanoriai jų tarnybon tikėdamiesi tautos pripažinimo. Sovietai, oi keršiję už tai! Rezervatas buvo visai patikintas, kalmukų susigrąžintos prie vokiečių žemės vėl buvo atimtos, o nuo keršto išlikę gyvi kalmukai pasinaudojo amerikoniškų sunkvežimių, dovanotų Stalinui, patogumais tremiami į visus galus plačiosios tėvynės. Bet informuotojas išreiškė tvirtą pasiryžimą grįžti, kada tik bus galima prie pamiltosios Kaspijos. Almus.

Kebli ir jų padėtis karais

Kai rugsėjo 21 d. Guatemala atstovas JTO plenumo pakvietė visus dalyvius atsistojus susikaupimo minute pagerbti Korėjoje dėl JT žuvusių kovotojų, Sovietų ir satelitų atstovai liko sėdėti. Ypač nepatogiai po to pasijuto Jugoslavijos užsienio reik. ministeris Kardelij, kuris net rado reikalinga pasiaiškinti, kad jis likęs sėdėti ne protestuodamas prieš siūlymą, bet susilaikydamas. Kažin ar ir Malikas "susilaikydamas" išėjo iš posėdžio Saugumo Taryboje, kai prieš savaitę visiems nariams buvo rodomas Korėjoje paimtas sovietiškas kulkosvaidis 1950 m. gamybos.

Taip pat rugsėjo 21 d. Višinskis ir Malikas nelabai jaukiai pasijuto Naujorko gubernatoriaus Dewey visų konferencijų delegatų priėmimo, kai tas sveikinimo kalboje pradėjo kalbėti apie 10-15 milijonų žmonių Sovietų Rusijos vergų stovyklas. Jie demonstratyviai išėjo.

LONDONAS. — Atleis pareiškė, kad rinkimų nebus šiame ir kad klausimas dabar nesvarstomas.

SOFIJA. — Bulgarija su Ryt. Vokietija pasirašė draugavimo ir bendros "kovos už taiką" sutartį.

DAMASKAS. — Sirijoje susektas naujas kariškas sąmokslas.

LONDONAS. — Karalienės Viktorijos anukė, paskutinė Rusijos carienės sesuo, motina Mountbatten, kurio sūnus yra dabartinės sosto įpėdinės Elzbiotos vyras — Edinburgo princas — našlė princas Louis of Battenberg (vokiškai jo pavardė buvo suanglinta į Mountbatten), 87 m. senutė šiomis dienomis mirė.

Pietų Korėjos sostinė išvaduota

Rugsėjo 28 d. JAV marina, užėmę Seulo centrą, iškėlė JAV V-bių vėliavą ant ambasados rūmų. Tada buvo paskelbta, kad sostinė išvaduota. Išvaduota po 13 d. kautynių išsikėlus Inchone. Komunistų pagrindinės jėgos traukiasi į Uijongbu, esantį 18 mylių nuo 38 parallelės. JTO daliniai juos vėl, o aviacija nuo perdidelio naikinimo susilaiko, nes jie su saviškai varosi apie 400 amerikiečių belaisvių. Bijoma, kad jie nenukentėtų. Seulo 65% esq sunaikinta, o priemiesčiuose tebevyksta gatvių kovos su užsilikusiais mažesniais daliniais. Dėl to miestas ir toliau naikinamas, daugely vietų dega. Išblaškytieji komunistai mažais būreliais, dažnai be uniformų,

slapstosi ir pradeda partizanines kovas.

Tuo pat metu Rytų Korėjos krašte patys P. korėjiečiai užėmė Uichin, o amerikiečių pajėgos priešo prie Taejon, kiek šiauriau, jos jau susitiko ir pietuose esančios komunistų jėgos liko atskirtos. Dabar beliko juos susemti ir išvalyti kraštą nuo partizanų, kurie neabejotinai kovas tęs.

MASKVA. — Žiniomis iš Šanchajaus skelbiama, kad Viet Minh komunistinės pajėgos paėmė Dongkhe miestą ir paėmė nelaisvėn įgulos vadą. Dongkhe yra Kinijos pasienyje.

LONDONAS. — D. Britanija paskelbė, kad jos eksportas į JAV padvigubėjo.

SPORTAS

Toronto

Vyties futbolininkai netikėtai pralose prieš Dentonia vienuolikę. Aple 20-tą žaidimo minutę gražiū proėjimu priešo veda 1-0 savo naudai, dar po kelių minučių krenta ir antras įvartis. Lietuviai stengiasi išlyginti, bet nepavyksta — eilė šūvių pro šalį. Antrame kėlinyje žu-Antrame kėlinyje buvo sužaiskas sušvelnina padėtį 2-1, kuri palieka iki galo rungtynių. Tas vienas liet. žaidėjas, o nesant pakaito, teko žaisti devyniems.

Tą pačią dieną lie. jaunieji viešėjo. Kitchneryje, kur žaidė draugiškas futbolo rungtynes su vokieťkais. Žaidimas baigėsi rezultatu 1-1. Jžg.

KANADOS ŽINIOS

Kanada varžo eksportą

Nuo spalio 1 d. Kanada sulaukė nylon, kaikiurių metalų ir chemikalų eksportą į JAV, o leidimų sistemą taikyti pradėjo visai 70 valstybių, t.y. visam pasauliui, išskyrus Šiaurės ir P. Ameriką. Tai tam, kad prekės nepatektų į komunistinius kraštus. O į JAV sulaukė išvežimą tų prekių, kurios reikalingos Kanados karo pramonei. Nylon reikalingas parašiotams. Iš metalų draudžiama išvežti aluminijų, varį bei bronzą, šviną, nikelį ir cinką, o ypač jų laužą, kurį grobsto eksportininkai. Iš chemikalų draudžiama išvežti benzimą, glicerimą ir potašą.

Sovietų Rusija moka

1946-7 m. S. Rusija pirkė Kanadoje hidroelektrinių mašinų už \$2.900.000. Šį rugpjūčio mėn. išpuolė mokėjimas ir viskas buvo sumokėta.

Karo metu Kanada eksportavo į Sovietų Rusiją už \$9.000.000, daugiausia kviečių ir miltų. Dėl to dar deramasi.

Iš karo metu Kanadai tebera skolingi: D. Britanija — 1.347.000.000, Prancūzija — \$245.000.000, Olandija — \$118.000.000, Nac. Kinija — \$50.000.000.

OTAVA. — Prekybos ministeris Hove paprašė Ontario Hydro daryti viską, kad neprištigtų energijos magnezijaus ir plieno pramonė. Magnezijus reikalingas sprausminių lektuvų pramonei. Pamašų prašymų gaunama ir iš kitur, ypač pasireiškus darbininkų atleidimui, kai energija daugeliui įmonių buvo sulaukyta.

OTAVA. — Kariuomenės reikalingas vyriausybė užsakė 250 tūkstančių porų batų už \$1,5 mil.

OTAVA. — Kanadoje svarstomas planas kalinių darbo, kad jų tam tikra rūšis dienos metu dirbtų, o naktis ir savaitgalius praleistų kalėjime.

TORONTO. — Ontario Hydro jau pradėjo siurinti elektros energijos tiekimą kaimams ir miestams. Tai daroma dėl to, kad kitoms įmonėms įtenka padidinti, o visas patenkinti nepajėgia jėgainės.

Valosi darbininkų unijos

Canadian Congress of Labor — CCL — rugsėjo 25 d. pašalino iš savo tarpo UE — United Electrical Workers, kaip komunistišką. Winnipege vykstančiame kongrese CCL išdė sekretorius Pat Conroy šaukė: "Aš sakau, kad šiame kongrese UE nėra vietos. Jūs išsiskyrėte ir liksite išskirti". Nutarimas padarytas 650 balsų prieš 50.

Transcanada kelias

kurio statybai pusę išlaidų duoda federalinė valdžia, o kitą pusę provincijos, ir toliau bus statomas, nors ginklavimosi reikalingas ir daug sumų skiriama. Jis kainuos 300 milijonų dol. Darbai vykdomi visose provincijose, kurios prie susitarimo prisidėjo. Neprisidėjo tik Quebec ir N. Scotia.

St. Laurence kanalas

Projektas sutvarkyti St. Laurence upę ir sukurti jėgaines yra įklimpęs Vašingtone. Ontario Hydro ir Naujorko valstybės sutarimu pradėta nauja kampanija jam išjudinti. Kanados transporto min. Chevier jau siūlė vienai Kanadai projektą vykdyti, kanalą pravedant savoje upės pusėje.

OTAVA. — Krašto apsaugos min. pranešė, kad į Korėją yra siunčiama Kanados karių grupelė — 4 karininkai ir 5 kiti kariai, kurių uždavinys susipažinti su sąlygomis, kokiose tektų Kanados kariuomenė kautis, jei būtų pasiųsta į betkokių kovų lauką. Kažin ar jie dar spės?

Vyrų ir moterų rūbų siuvykla

BARCLAY CLOTHES

Lietuviai siuvėjas B. KUPČINSKAS diplomuotas 1949 m. Siuvimo ir kirpimo Akademijos Londone — Anglijoje.

840 DUNDAS ST. W. TORONTO.

TEL: PL — 1795

Nauja skalbykla Jums

TRINITY HAND LAUNDRY

Rūbų valymas ir prosinimas

VELTUI skalbinius pataisome ir adome

926 DUNDAS ST. W. (prieš Lietuvų bažnyčią) TORONTO

428 DUNDAS W. TORONTO Western Jewellers Co. 4047

priešais lietuvių bažnyčią. Pilnas pasirinkimas geriausių LAIKRODŽIŲ, BRANGENYBIŲ, SIDABRO ir PARCELANO indų. Taisome visų rūšių laikrodžius ir smulkius aparatus su 1 metų garantija. Kviečiame atsilankyti!

TEL WA—6812

587 QUEEN ST. W. TORONTO

QUEEN WEST FURNITURE CO

Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų:

- lovų komplektai,
- stuvamos mašinos,
- krosnys ir tt.

Kalbame slavų kalbomis.

RUTH FROCKS

Moteriškos suknelės, kostiumai, paltai, apatiniai, kojines ir kt.

Duodame lengvam išsimokėjimui

1637 Queen St. W. (prie Roncesvalles) Toronto. Tel. LO 7882

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA

Priėmimo val. 10-12, 2-6
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 p.p.
386 Bathurst St. Toronto
Tel. EL—6515

Dr. William J. Zinchesin

B.A., M.D., L.M.C.C.

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2—4.30 ir 7—9 po pietų.
386 Bathurst St. Toronto
Tel. WA 1344

Lietuvis radio mechanikas

L. KOCIUS

949 DUNDAS ST. W. netoli lietuvių bažnyčios. Tel. WA 1691

prima pataisymui visų rūšių radio aparatų. Darbas atliekamas gerai ir sąžiningai. Kreiptis nuo 9 iki 2 val. popiet

UKRAINIEČIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

įsikūrę prieš 27 metus

CARDINAL & SON

366 Bathurst St. Toronto.

Tel. WA—9954

CITY FURNITURE COMPANY

Visų rūšių baldai ir elektriniai įrenginiai

DUODAMA LENGVAM IŠSIMOKĖJIMUI

3097 DUNDAS ST. W. TORONTO. TELEF: LY—9921

VISIEMS LIETUVIAMS

Vestuvines nuotraukas nemokamai

fotografuoja tik

LUNA foto studija

575 WELLINGTON ST. W. TORONTO. TEL. PL 5717

Lietuviška Baldų Krautuvė

"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"

Sav. J. Kamichaitis

899 BLOOR St. W. TORONTO.

Tel. LO-1438

Užėikite —

prie Jūsų bažnyčios

932 Dundas St. W.
Toronto**J. Kudlowsky**

- LAIKRODŽIAI
- BRANGENYBĖS
- PAPUOŠALAI

Taisomi visų rūšių laikrodžiai

Kas nori namus arba biznį pirkti

arba parduoti, kreipkitės į mus. Rasite teisingą ir nuostrią patarnavimą. Kalbame lietuviškai — klauskite Peter

Robert P. Rice Real Estate
888 College St. Toronto. Tel. LA 1277

DĖMESIO! Norėdami pirkti ar parduoti namus, ūkius, viešbučius kreipkitės į

FRANK PSZON

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

762 Dundas St. W. (prie Bathurst g.) Toronto

Telefonai:

Ištaigos: AD 3588

Buto: LA 9458

Didžiausias pasirinkimas lietuvių apgyventam rajone.

Čia Jūs rasite mandagų ir sąžiningą patarnavimą

Lietuviška rūbų valykla

RE-NEW

Prosiname ir taisome. Paimame ir pristatome į namus. Sav. J. SINKŪNAS — 415 RONCESVALLES AVE. (prie Howard Pl.) Toronto. Tel.: LL-1451.

MARGIS DRUGS

Jonas V. Margis Phm. B.

19 St. John's Road (prie 3131 Dundas St. W.)

Parduodama Penicilina, Streptomycin ir kiti moderniški vaistai. Peruošiami vaistai pagal receptus. Kosmetika: Yardley's, Richard Hudnut — Max Factor ect.

Telefonas
MU-9543Pristatoma į namus
visame ToronteTelefonas
MU-9543

A. RUŠENO LIETUVIŠKA AUTO REMONTO DIRBTUVĖ

Intersection Body & Fender Repair

"Dulux" ir "Duco" dažymas. Radiatorių sutvarkymas ir kt. 2892 DUNDAS ST. W. TORONTO, Ont. TEL: RO-1509

Susirgus
kreipitis į**YARMEY CLINIC**slavų Medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. Yarmey
314 Bathurst St. Toronto, Ont. Tel. EL 7146.

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10 — 15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKA

turintį 30 metų profesinę praktiką

Kalbu lenkiškai

M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

Užsisakykite anglis

VASAROS PAPIGINTA KAINA

PARLIAMENT FUEL CO.

Savininkas lietuvis Augustinas Undraitis (A. Underhill)
Telefonas RA 4414 304 Sackville St. Toronto

Siūlome mūsų pačių bluzes — sijonus

Prilimame moteriškų rūbų užsakymus
Darbas garantuotas ir pigus.**Fortune Ladies Wear**

789 Queen St. W. Toronto

Monarchas — padauža

Egipto karalius Farukas

Egipto lankytojai, kurie gerai pažįsta tą kraštą ir, daugiau ar mažiau, žino jo tradicijas bei užkulius, neretai gali susidurti ir su pačiu šalies monarchu Faruku. Ir tai nėra sunkus uždavins, nes jį dažnai galima užklupti visur ten, kur jokiū būdu nesitikėtum karalių užtikti. Aplankysiu kurį nors naktinį kabaretą, gali, kartais, rasti jį ten. Nueisiu kur nors į pilsną, ar pasisuksi paežerė tarp meškeriojų — nebus didelė naujiena, jeigu ir ten pamatysi raitytis juodais ūsiukais, storoko liemens vyrą, dėvintį plačias "gol" kelnes, atsegtą apikaklę marškinius ir aukštai pasiraiojusį rankoves. Tai ir bus karalius Farukas.

Plažė dažniausiai jį surasi maudymosi kostiume, o ančių medžioklė — apsikorusį bent dviem medžiokliniais šautuvais, apsikaitusį medžiokliniais šoviniais bei tabaluojančiu prie šono krepšiu su medžioklinėmis dešrelėmis.

Pernai vasarą, britų žurnalistas William H. Atwood vasarojo Aleksandrijoje, kur buvo išsinuomavęs paplūdimyje mažą vilukę, vieną rytą išgirdo taip smarkiai beldžiantis į duris, kad net sienos drebėjo. Atidarius duris, į vidų įvijo kažkoks tipas, maudymosi kostiume su didoku krepšiu ką tik sugautos žuvies.

— O, žiūrėk, tėteli — šaukė žurnalisto aštuonių metų dukrelė, kuri keistai svečią pažino, — "karališkasis žvejys" mus aplankė! ...

Tai buvo karalius Farukas. Švitėdamas pasitenkinimu, neprastasis svečias nuslemė

— O, žiūrėk, tėteli — šaukė žurnalisto aštuonių metų dukrelė, kuri keistai svečią pažino, — "karališkasis žvejys" mus aplankė! ...

Tai buvo karalius Farukas. Švitėdamas pasitenkinimu, neprastasis svečias nuslemė

Stanley Shoe Store

Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platūs (EE—EEE).

1438 Dundas St. W. Toronto (prie Gladstone)

Dr. F. W. TICKETTGYDYTOJAS ir
CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2—3 ir 7—9 po pietų

11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef.: WA 3754**"EUROPA" FOTO STUDIO**615 Queen St. W. Toronto
Telef. WA 6848Mūsų specialybė: vestuvės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai.
Darbas pirmos rūšies.

Pirmos eilės lenkiška rankinė

Telefonas AD 0360

SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY

RŪBŲ VALYMAS

Mes paimame iš namų ir pristatome.

Darbas garantuotas. Kainos neaukštos.

205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius. Žiedus ir visokias brangenybes. — Garantuotas darbas, priemonės kainos. Krautuve atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

Dėmesio!

LAIKRODININKAS

Kazimieras Tutlis

Taiso vietinių ir vokiškų firmų laikrodžius. Dirbtuvė turi dalių vokiškiems laikrodžiams. Laikrodžiai taisomi greitai, gerai ir pigiai. Prašome kreiptis į įsitikinti. Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.

EUROPEAN WATCHMAKER

762 Queen St. W. Toronto, Ont.

Lietuvis fotografas A. GARBENIS

LAFAYETTE STUDIO 2182 Dundas St. W. Toronto

Naujai atvykusiems lietuviams

laikina nuolaida — vestuvių nuotraukos

Prieš atidami, skambinkite: KE-5364

tą. Faruko išsilavinimas — yra abejotinas. Jis nėra pasirengęs tinkamai ir disciplinuotai gyventi, kaip priderėtų rimtam šalies valdovui. Farukas nėra baigęs jokios aukštosios mokyklos, tik turėjęs keletą išvažiavimų į kitus kraštus. 1935 m. jis buvo išsiųstas į Angliją ir atiduotas auklėti Karališakai Karo Akademijai, Woolwiche. Deja, ir ten neilgai jam teko būti, nes 1936 m., mirus Egipto karaliui Fuadui, turėjo grįžti atgal ir užimti karaliaus sostą.

Viena gera savybė, pažymėtina Faruko asmenyje, tai ellės svetimų kalbų išmokimas. Jis, dar mažas būdamas, ir žaisdamas su aristokratiškos kilmės įvairių tautybių vaikais, jau laisvai kalbėjo angliškai, prancūziškai, itališkai. Tomis kalbomis jis kalba ir dabar, galima sakyti, neblogiau kaip arabų, oficialia Egipto kalba.

Prisimintinas Faruko ir begalinis pamėgimas itališkos kilmės žmonijai. Kodėl taip yra — sunku pasakyti, bet tai yra faktas. Iš seniau gyveno jo karališkuose rūnuose italas berniukas, kuris vadinosi Antonio Pugli. Jo tėvas pradžioje buvo karališkųjų rūmų elektro technikas, vėliau pasidarė karališkais kirpėjas. O berniukas, dabar jau vyras, ir šiandien tebėra karaliaus Faruko vienas intymiausių patarėjų...

Gal dėl tos priežasties Farukas buvo labai pamėgęs italų fašistinio režimo vadus ir simpatizavo "asies" valstybėm. Kai kurios tų valstybių ambasados Kaire, 2-jo pasaulinio karo metu, buvo pasidariusios šnipinėimo lizdais. Britams tas reikalas kėlė didelio susirūpinimo ir jie turėjo panaudoti visokią spaudimą Egiptui.

Truputis Faruko biografijos

Jis gimė 1920 m. vasario 11 d., Kairo Abdin karališkuose rūnuose. Jo tėvo kilmė buvo vedama iš Mohammed Ali cinijos, kuri jam pačiam, arba jo sūnui, pagal krašto tradicijas, leido užimti karaliaus sostą.

D. HOLOTA REAL ESTATE

Pirkimo — pardavimo tarpininkas.

496 Queen St. W. (prie Denison Ave.)
Tel. WA-5232 Toronto**SHIFF'S**VALYMAS —
PROŠAVIMAS —
PATAISYMAS —
Kalbame lietuviškai
909 Dundas St. West. Toronto
Telefonas ELgin 8649**BR. BUKOWSKA, R. O.**

AKIŲ SPECIALISTE

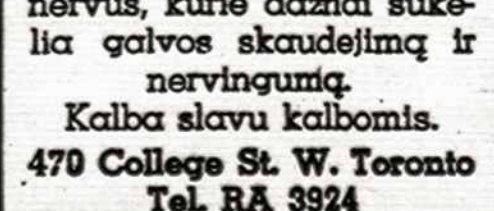
Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams.

Priėmimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.

Sėkmadienis pagal susitarimą 55 St. John's Rd., W. Toronto.

(kampas 94 Laws St.)
Tel. LYndhurst 0052**AKIŲ SPECIALISTAS****L. LUNSKY, R.O.**

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Išdiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą. Kalba slavų kalbomis.

470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

Anglų įgulos karo metu buvo visuose didesniuose Egipto miestuose. Tik po karo jos atitrauktos į Suezų kanalo zoną. Egipto nacionalistai dabar klągėbina Londoną, kad Anglijos kariuomenė pasitrauktų ir iš Suez.

Faruko temperamentas

Jis yra labai karštas, staigus ir ambicingas. Nuolat besimaitintiems Egipte britų diplomatams Farukas nekarti yra pasiūlęs nešdintis lauk arba "go to hell" — eiti į peklą...

Kartą jis pataisė "suklydusį" ir JAV naujai paskirtą ambasadorių S. Griff, kuris, prisistatęs pas karalių įteikė kredencialus, ir Faruką kreipėsi "Your Excellency". Egipto monarchas pridūrė:

— Į mane reikia kreiptis "Your Majesty"...

Kai Egipto valdovas kaprizingai užsigeidė vesti Narriman Sadek, užsienio spauda tą užgaidą ėmė smarkiai pajaukti. Farukas ir čia neatsiliko neatsirevanšavęs: jis daugeliui valstybių išsiuntė protesto notas... Užsienio spaudos atstovams nesenai Farukas pareiškė, kad jo didžiausias noras būtų negirdėti jokių balsų apie jo privatų gyvenimą, nes jis nedarąs jokių veiksmų, kurie būtų priešingi koranui...

Kaip egiptiečiai žiūri į Faruko triukus

Dauguma krašto gyventojų jo nemėgsta, tačiau jam pripažįstama nemaža ir nuopelnų. Kai Farukas įžengė į sostą, daugiau negu 70% Egipto gyventojų buvo beraščiai. Jo valdymo laikotarpyje, buvo įsteigta apie 3.000 pradžios mokyklų, padvigubintas skaičius vidurinių mokyklų, o Aleksandrijoje — įsteigtas net Faruko vardo universitetas.

Anksčiau Egipte buvo labai primityviškas ir žemas ūkininkavimo būdas. Paskutiniųjų 8 metų laikotarpyje, Farukas tą padėtį žymiai pataisė. Jis įstelgė krašte daugiau kaip 100 žemės ūkio mokyklų, kurias baigę asmenys — instruktoriai yra apgyvendinti įvairiuose krašto kampeliuose. Jie lanko kaimus, duoda ūkininkams patarimus ir žemės ūkio kultūra krašte kyla.

Ko ypatingai nekenčia egiptiečiai ir pats jų valdovas, tai anglų. Jie gal daugokai egiptiečiams įkyrėjo.

Egipto net dvi premjerai buvo nužudyti atentatininkų už tai, kad buvo palankūs anglams.

Pr. A.

Mes pagelbėsime

Vokietijoje, sako, nesenai buvo toks nuotykis.

Kartą plentų važiuojančio amerikiečių aukščiausiojo komisaro automobilį sulaukė du vokiečiai. Jie paprašė pavėžinti. McCloy mielai sutiko.

Kadangi vokiečių keliauta tuo pačiu keliu, tai komisaras juos toli nuvežė. Vokiečiai, norėdami atsidėkoti geradariui, išlipdami pasako savo adresus, prašo aplankyti ir vienas iš jų pagaliau priduria:

— Jei tamstai reikės kada tarnybinės paramos, prašau taip pat užėiti. Mes galime pagelbėti. Mes tarnaujame Aukščiausiojo Amerikiečių Komisarato personaliniame skyriuje.

Galimas dalykas, kad komisaras kada nors ir užėjo...

Kas nori namus arba biznį pirkti arba parduoti, kreipkitės į mus. Rasite teisingą ir nuostrią patarnavimą. Kalbame lietuviškai — klauskite Peter

Robert P. Rice Real Estate
888 College St. Toronto. Tel. LA 1277

DĖMESIO! Norėdami pirkti ar parduoti namus, ūkius, viešbučius kreipkitės į

FRANK PSZON

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

762 Dundas St. W. (prie Bathurst g.) Toronto

Telefonai:

Ištaigos: AD 3588

Buto: LA 9458

Didžiausias pasirinkimas lietuvių apgyventam rajone.

Čia Jūs rasite mandagų ir sąžiningą patarnavimą

Lietuviška moterų plaukų kirpykla

JANET'S BEAUTY SALON

Skambinkite: GE-6620

346 Broadview Ave. Toronto

Sav. J. Viliūnienė

Atidaryta kasdien 9—9 val.

DANTISTAS

J. A. GORCHYNSEI

B. A. D. D. S.

312 Bathurst St.

Bathurst Medical Building

Telef.: AD-6373 Toronto

LIETUVIŠKA AVALNĖS TAISYMO DIRBTUVĖ — PARDUOTUVĖ

Naujausios mados. Priemonės kainos.

Sav. Ignas Astrauskas

1414 Dundas St. West. Toronto

Tel. KE 3881

GOLDENBERG'O moterų kirpykla

1138 Dundas St. W. (prie Ossington) Toronto, Telef. ME-8117

Atidaryta vakarais pagal susitarimą. Ilgalaišės šukuosenos bet kokio ilgumo plaukams

LAIKINA NUOLaida: "Cream-oil" šukuosena, tinkanti ir minkštiesiems trapiems plaukams su 6 mėn. garantija tikiai \$7,50

Žilus plaukus atnaujiname į natūralų spalvą — tikrai atrodysite daug jaunesnė.

Specialus pleiškamų gydymas. Garantuoti sulaukime galvos niežėjimą ir plaukų slinkimą.

Veltui masažas!

Atsinešusiai šią iškarpą, prie ilgalaikės šukuosenos, sausu plaukų odos masažą atliekame veltui!

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS

Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai. Kailinių taisymas ir persiuvimas

Duodama lengvam išsimokėjimui.

BERGMAN FUR CO TORONTO

197 Spadina Ave. Prieš atidami skambinkite: EL-6509

Duona, pyragaičiai, tortai

pristatomi į namus, skambinkite: LL-7445

BEAVER BREAD LIMITED
103 Lightbourne Ave. Toronto

"Relikite jausmus gėlėmis — skambinkite AD 1818

THE VICTORY FLORIST

/estuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonai

Sav. A. MERKER — 576 QUEEN ST. W. TORONTO

TORONTO, Ont.

Rožančiaus pamaldos

Toronto lietuvių bažnyčioje per visą spalio mėnesį kas vakarą 7.30 val. įvyksta Rožančiaus pamaldos su švč. Sakramento palaiminimu.

Išleistas Parapijos Fondas

Spalio 1 d. įvykusiame parapijos susirinkime, gyvat buvo aptartas Toronto lietuvių parapijos didesnių patalpų reikalas. Toronto vyskupo sutikimu, yra įsteigtas specialus parapijos fondas, kuris bus administruojamas atskirai nuo bendrosios parapijos kasos, naudojamas einamiesiems reikalingam. Susirinkimas išrinko Parapijos Fondui administruoti valdybą, į kurią įeina septyni rinkti ir du skirti asmenys. Išrinkti yra: V. Matulaitis, P. Jarašiūnas, J. Zaliadonis, A. Čirūnas, Kl. Kazlauskas, Vl. Simanavičius ir A. Saulis. Kandidatais lieka: Pr. Lekšas ir A. Bumbulis. Be septynių išrinktųjų, į Parap. Fondo Valdybą automatiškai įeis kun. P. Azubalis, kaip parapijos klebonas ir vienas narys iš parapijos komiteto.

Fondo valdyba yra pasiryžusi energingai imtis darbo: pradžioje išdirbti programą, o vėliau eiti prie konkrečių darbų, kelti pinigų didesniems patalpoms: bažnyčiai ir salei.

Toronto TNF Valdyba

Toronto Tautos Namų Fondo valdyba mums praneša, kad "TŽ" Nr. 38 (39) paskelbtas valdybos pasiskirstymas pareigomis yra klaidingas. Mes apgailestaujame savo korespondento klaidą ir valdybos sudėtį tiksliai pakartojame:

Pirmininkas — Kiršonis, KLCT, I vicepirm. — Strazdas, SLA, II vicepirm. — Slizys, Inž. ir Arch. Sąjungos, I sekretorius — Karka, KLS, II sekretorius — Abramonis, skautų,

Išdavininkas — Čirūnas, Šv. Jono P. Dr.-jos, Atskaitomybės vedėjas — Jurkaitis — LAS, Nariai — Abramaitis, At-kų ir Dalinda, "Verslo".

Iškila į N-Falls

Spalio 8 d., sekmadienį, Toronto skautų vyčių draugovė ruošia linksnį jaunimo išvyką prie Niagara krioklio. Mūsų mažieji su tėveliais, skautai-ės ir kiti dainų ir gražios gamtos mėgėjai, nori pasinaudoti šia proga, informacijos ir registracijos reikalu kreipiasi pas Juozą Požerą, tel. LO 5087 vakarais. Išvyksime 8 val. rytą nuo lietuvių bažnyčios. Ties aplankysime eilę gražių vietų, išklausysime šv. Mišias N-Falls miestelio bažnyčioje.

Toronto lietuviams didelė šventė

Ateinantį šeštadienį, spalio 7 dieną, 7.30 val. vakaro, 495 Jarvis St., gražioje ir erdvioje salėje įvyksta svečių iš JAV Liet. operos solistės Iz. Motiekaitienės ir solisto St. Baranaukos koncertas. Jiems akomponuoja A. Kučiūnas.

Iz. Motiekaitienė žinoma kaip Kauno operos solistė turėjusi daug simpatijų teatro mylėtojų tarpe. Ir tremtįje ji gyvena dainai, į ją myli ir nuoširdžiai ja dainai su bendro likimo broliais.

St. Baranaukas bekylanti dainos žvaigždė lietuviškoje tremtyje. Jo balso sodrumas, tembras ir lengvumas pavergia klausytoją. Jis daug simpatijas sulaukia ne tik savųjų, bet ir svetimausių tarpe. Gabusis dainininkas netrukus išvyksta į Italiją gilinti dainos studijų. Todėl šis jo koncertas gal paskutinis Toronto ilgam laikui.

Mes esame Dainavos krašto žmonės. Nepraleiskim šios retos progos. Daina mus pakels į kasdieninio nuobodulio ir vėl ilgam laikui sugrąžins dainuojančią praeitį.

Salę lengviausia pasiekti College — Carlton arba Bloor tramvajais. Ji yra tarp tų dviejų gatvių: 495 Jarvis St.

Išleisti darbo sutarties baigimo pažymėjimai

Rugsėjo 30 d. 8 val. vak., YMCA salėje — Dovercourt ir College gat. kampas — įvyko gražus darbo sutarties baigimo lietuviams pažymėjimų įteikimo aktas.

Iškilnėse dalyvavo Department of Labour atstovas Mr. Alan Symes su Ponia ir Lietuvos Gener. Konsulas Kanadai p. Vyta. Gylis taip pat su Ponia. Be to, buvo gautas gražus sveikinimas iš Toronto miesto mayoro H. E. McCallum.

Pažymėjimus įteikė Darbo Ministerijos atstovai, paspaudamas kiekvienam ranką, o vėliau — buvo pakviestas kalbėti p. Gylis.

Iškilnėse buvo pašviesinti p. Verikaitis vedamo okto trum pa menine programėle. Po to buvo kuklios vaišės. Darbo Ministerijos atstovai įteikta dovanėlė — Vizgirdos "Vilnius".

Keturi vestuvės

Praėjusį šeštadienį Toronto liet. parapijoje įvyko net keturi vestuvės: Juozo Kaknevičiaus su Gracilda Gladutyte, Antano Giedraičio su Adele Saprapinaite, Alfredo Stulginsko su Liūda Jašinskaitė ir Česlovo Jakubcevičiaus su Ema Vyšniauskaitė.

Šv. Jono Pašalp. D-jos susirinkimas

Spalio 5 d., ketvirtadienį, 8 val. vak., parapijos salėje šaukiamas Šv. Jono Krikšt. Pašalpinės Draugijos narių visuotinis susirinkimas.

Nariai ir prijauciantieji kviečiami skaitlingai dalyvauti. Draugijos valdyba nuoširdžiai laukia svečių, ypač iš naujųjų ateivių tarpo, kuriuos ji norėtų matyti savo narių tarpe.

Padėka

Didž. gerb. kun. P. Azubaliui sutuokusiam mus, prof. Kairiui ir p. Rautens už jautrų išpildymą Ave Maria, mišriam chorui, pagledojusiam Veni Creator ir parengusiam vestuves ir vaišes, ypatingai p. Aldonai Venskutei ir visoms šeimininkėms, įdėjusioms tiek daug triūso, p. Antanui Ziobakui už mokymą Veni Creator, p. J. Simanavičiui už vadovavimą chorui jungtųjų metu, pp. Kuolams, p. J. Jurkevičiui, vyrų choro valdybai ir visiems vyrų choro dalyviams už visų vestuvių organizacinį darbą, taip pat visiems būčiuilams už gausias dovanas, sveikinimus ir linkėjimus ir visiems dalyvavusiems vestuvėse nuoširdus ačiū.

Danutė ir Adolfas Narbutai.

MONTREAL, Que.

Trys mokyklos lietuvių vaikams

Kun. J. Kubilius iniciatyva Montrealyje įsteigiamos lietuvių vaikams šeštadienio mokyklos. Ville Emard ir Rosemount mokyklos bus su apmokamais mokytojais. Tik neaišku dar su Ville Lasalle, bet manoma, kad ir Lasalle turės mokyklą su apmokamu mokytoju.

Baltiečių koncertas

Kaimynų suartėjimo mintis, daug kartų kelta, pagaliau, žadėta duoti vaisių. Spalio 28 d., 8 val. vakaro, Plateau de la Ville mokykloje bus atliktas baltiečių koncertas. Šio koncerto rengėjai yra lietuvių, estų ir latvių organizacinės komitetas. Programoje lietuvių, estų ir latvių tautinė muzika, dainos ir šokiai, išpildomi chorų ir solistų.

Visi trys chorai drauge išpildys po vieną lietuvišką, estų ir latvišką liaudies dainą.

Koncerto pelnas padalijamas lygiomis dalimis ir skiriamas šelpiti likusiems tremtinėms Vokietijoje ir kultūriniam reikalams.

Šitas pirmas visų trijų tautų suartėjimo bandymas beabejojant bus visų sveikinamas ir koncertas sulauks gausios publikos. Visi esame to paties likimo, turime tą pačią reiką, vienuodų prisiminimų ir vienuodų uždavinių. Ateitis mūsų vienoda, kaip buvo vienoda praeitis. Tegul bendravimas prasideda meno srityje, o po to plėsis ir į visą gyvenimą.

Tuo po koncerto, vienos ar dviejų savaičių bėgyje numatoma surengti bendras susitarinimo balius su šokiais. A.

At-kų kuopos susirinkimas

Rugsėjo 24 d. naujosios parapijos salėje įvyko at-kų kuopos susirinkimas. Kuopos pirm. Dr. St. Daukša padarė pranešimą apie kuopos praeitį metų veiklą. Kuopa padarė keletą susirinkimų, vieną draugišką arbatėlę ir šv. Metų minėjimą, kurio metu priimta bendra komunikacija. Tų subuvių metu skaitytos dvi paskaitos, du referatai ir specialios paskaitos šv. Metų apibudinimui. Dar prieš adventą kuopa numato surengti koncertą. Nesenai kuopa pasidalino į dvi — sendraugį ir jaunųjų at-kų kuopas. Tėvui V. Zaliui išvykus, nauju kuopos dvasios vadovu pakviestas klebonas kun. J. Kubilius, S. J. Kuopa atstovauja Kanados at-kus Vyr. Kanados Lietuvių Bendruomenės Organizaciniame Komitete. Jos atstovai komitete Dr. J. Sungailai laikinai išvykus iš Montrealo, nauju atstovu paskirtas agr. Pr. Rudinskas ir jo pavaduotoju J. Lukoševičius. Kuopos valdyba sekančiame susirinkime numato pasiūlyti naujos valdybos ir kitų organų rinkimus.

Dideliu įdomumu buvo išklausytas kun. J. Kubilius pranešimas apie Prancūzijos lietuvių kultūrinį ir religinį gyvenimą. Paskaitai ir susirinkimui nusitęsęs, prelegentas apsiribojęs tik Prancūzijos lietuviams, žadėdamas apie prancūzų kultūrinį ir religinį gyvenimą papasakoti kita proga.

Prelegento žodžiais, Prancūzijos lietuvių kolonija retai prašoka 1000 žmonių ir nuolat keičiasi, nes Prancūzijos priklausoma prie tų vietų, per kurių lietuvių vyksta į kitus kraštus. Pastovų gyventojų tėra vos keli šimtai. Nedidelis lietuvių skaičius Stras-

burge, Bretonijoje ir pietuose — Rivieroj. Visus apjungia Prancūzijoje bendra pašalpinė drauga, kuriai vadovauja katalikai. Gana plačiai savo liku veikė "Svie sa", bet paskutiniu metu ji pati iš vidaus labai susilpnėjo. Bendrai, Paryžiuje ryškūs pasaulėžiūrinis ir politinis lietuvių susiskirstymas. Lietuvių įsikūrimas Prancūzijoje labai sunkus, nors visuomenė priima tremtinius labai nuoširdžiai. Įsikūrimą varžo įstatymai, varžą gauti darbo. Kiek laisviau tik einantiesiems į ž. ūkį ir kasyklas. Kultūrinio ir religinio gyvenimo centru, kaip iš pirmo žvilgsnio galima buvo spręsti, buvo nedidelė parapija. Be eilinių parapijos uždavinių, jos vadovams teko daug darbo padėti lietuvių belaisvių, tremtinių ir grįžtančių legionierių globai. Ypač liūdną paskutiniųjų padėtis. Pakliuvę į svetimšalių legionus dėl bado ar neatsakinkų pareigūnų patarimų, jie buvo pasiųsti į Indokininą ir žuvo tautai ne tik fiziniai, bet ir moraliniai. Jų jau buvo grįžusių virš 20 ir visi jie suardyta sveikata, invalidai, o žymi dalis visiškai moraliniai ligonys.

Bendrai, Paryžiaus lietuvių kolonija judri ir panaši pereinančiai stovyklai. Gi kurie gyvena pastoviai, tų žymi dalis nutautėję, ypatingai dėl mišrų vedybų.

Paskaitoje dalyvavo nemažai visuomenės ir ne at-kų.

L.

Moskleiviai ateitininkai

Rugsėjo 17 d. įvyko moksleivių at-kų steigiamasis susirinkimas. Būrelį pradžioje yra 14 narių. Susirinkimą atidarė kuopos organizatorius ir pirmininkas Algimantas Ankudavičius, primindamas ateitininkiško jaunimo uždavinius išsivijoje.

Susirinkime dalyvavo ir keltas sendraugis. Montrealyje at-kų sendraugis atstovė p. Ignaitienė, papasakojo kai ką iš buvusio at-kų suvažiavimo Toronte. Ilgiausiai buvo sustojusi prie klausimo: "Kas gali būti jaunesniuose ateitininkai". Po to palinkėjo geros ateities ir pasiryžimo, kad veikimas būtų tikrai energingas.

Kun. klebonas Kubilius, palinkėjęs sėkmės, papasakojo apie pačią at-kų organizaciją ir jos siekimus. Baigdamas dar kartą palinkėjo geros laimės, kad ateitininkai nešėtų į gyvenimą idealus, kurie duotų tikros katalikybės vaisių.

Aptarus ateities veikimą, išrinkta penkių narių valdyba. Susirinkimas užbaigtas maldą "Sveika Morkia". J. J.

Išidėmėtinai ukrainiečių laimėjimas

Montrealyje ukrainiečių katalikų parapijos iniciatyva suburtos jų tautinės organizacijos Frontenac priemėsio mokyklų komitetai įteikė prašymą, kad šv. Anzelmo mokykloje, kurią lanko daug ukrainiečių vaikų, būtų leista mokyti ukrainiečių kalbos. Komiteta prašymą patenkino ir visuose septyniuose tos mokyklos skyriuose įvedė po 1 val. savaitėje privaldomą ukrainiečių kalbos mokymą. Vadinais, burtis yra tikslu ir reikalinga.

— NEWARK. — Čia sulmėti du baltųjų vergų pirkliai, gabenami moteris iš Kanados į JAV. Iš 6 išlaisvintų moterų 2 yra montrealietės, viena 24, kita 25 metų.

Spalio 7 d., šeštadienį, visi į DAINU KONCERTA

Programoje dalyvauja:
Lietuvos operos solistė Iz. Blauzdiūnaitė - Motiekaitienė
ir solistas Stasys Baranaukas
Akompanuoja A. Kučiūnas

Koncertas įvyks 495 Jarvis salėje.

Pradžia 7.30 val. vak.

Bilietus galima įsigyti lietuvių krautuvėse ir prie įėjimo į salę nuo 6 val. vakaro.

KLKM D-jos Toronto skyrius.

Iš Meno Mėgėjų veiklos

Toronto scenos mėgėjai, susibūrę į atskirą organizacinę vienetą, neseniai turėjo susirinkimą, kuriame buvo išrinkta nauja valdyba. P. Petraitis — pirmininkas, P. Jurėnas — išdavininkas, G. Anusaitis — sekretorius, B. Saplys ir J. Maniūška valdybos nariai.

Menų mėgėjų grupė, papildžiusi savo sąstatą naujomis įėjimais, jau pradėjo darbą. Prieš savaitę pradėtos repetitijos Petro Babicko dramos "Gintaro žemės pasaka". Režisuoti pakviestas Jonas Greičiūnas.

Netrukus bus pradėtos repetitijos ir antro veikalo. Anglijoje gyvenęs rašytojas F. Neveravičius maloniai sutiko iš naujo atkurti savo pjesę "Priešai". Atkurtą veikalą režisuos Toronto gerai žinomas Juozas Jagėla.

Atvyksta muzikas Gailevičius

Į Torontą neužilgo atvyks muzikas kompozitorius Stasys Gailevičius, kuris iki šiol darbuosiu Wiurcburge lietuvių dailinuos kaip choro vedėjas. Lietuvoje S. Gailevičius per daugelį metų dirbo Kauno valstybės teatre. S. Gailevičiaus dukra jau yra atvykusi į Kanadą ir džiaisi ir gražiai paruošti valgius, šiais metais ruošia kulinarijos kursų mergaitėms. Situacija, kad ir šešių savaičių, kuriose mergaitės bus supažindinamos su virimo, kepimo pagrindais, valgių ir kepsnių paruošimu, bei gražių stalo padėgimu. Teoretškai patiekto žinios bus pagilintos atliekama praktika. Kursams vadovauti sutiko šios srities specialistė p. Zdarinskienė.

Kulinarijos kursai

LKM D-jos Toronto skyrius, suprasdamas didelę svarbą moterų gyvenime mokėjimo tinklei, kuriam sąnaudoti maistą, gar-džiai ir gražiai paruošti valgius, šiais metais ruošia kulinarijos kursų mergaitėms. Situacija, kad ir šešių savaičių, kuriose mergaitės bus supažindinamos su virimo, kepimo pagrindais, valgių ir kepsnių paruošimu, bei gražių stalo padėgimu. Teoretškai patiekto žinios bus pagilintos atliekama praktika. Kursams vadovauti sutiko šios srities specialistė p. Zdarinskienė.

Kursai prasidės lapkričio pradžioje ir baigsis gruodžio viduryje. Kiekvieną savaitę vyks po dvi paskaitas parapijos salėje. Tiksliai dėl laiko bus susitarta su pačiomis kursantėmis. Kiekviena kursantė, pradėdama kursą, įmoka jų išlaidoms po \$2.

Mergaitės ir moterys, norinčios lankyti minėtus kursus, maloniai prašomos registruotis pas LKM D-jos Mergaitių Sekcijos valdybos narys. Negalinti asmeniškai užsiregistruoti, kreipiasi raštu, nurodant savo gyvenamąją vietą ir telefoną, adr.: A. Kleivaitė, 22 Palmerston Ave., Toronto. Tel. AD 0505. Registracija vyksta spalio mėn. nuo 8 iki 21 dienos. Kursuose vietos ribotos, todėl prašome paskubėti.

Padėkos — Thanksgiving diena

Šiemet paskirta spalio 9 d., t.y. sekančią pirmadienį įmonės ir įstaigos tą dieną paprastai nedirba.

Gyvasis rožančius Toronte

Praeitą sekmadienį Toronto parodos didžiojoje scenoje, dalyvaujant per 30.000 maldininkų, įvyko šventoji valanda su gyvuojančiais rožančiais. Dalyvavo Sault Ste. Marie vyskupas Ralph Dignan ir Toronto sufraganas vysk. B. I. Webster. Parapijos, iš Toronto ir net tolimų apylinkių — Hamilton, St. Catharines, Welland ir kt. — dalyvavo su bažnytinėmis vėliavomis. Dalyvavo su vėliava ir lietuvių parapija, o be to, daug lietuvių. Beabejojant išpūdingiausiai atrodė pats gyvasis rožančius — vidurinių mokyklų uniformuotos mergaitės laikančios baltus, raudonus ir mėlynus auklelio gabaliukus, išdėstyti rožančiaus tvarka.

Išnuomojamas kambarys vienam ar dviem asmenims. Galima naudotis virtuve. 47 Galley Ave. Tel. LA 6332.

"Tėviškos Žiburys" galima užsisakyti metų galo nelaukiant!

Išsikirkp!

Pergabena baldus, bagažą ir kitą transporto patarnavimą pigiai atlieka

STANLEY VASARAJIS (latvis)

GABENAMA IR Į UŽMIESTĮ

427 Grace St. Toronto, Ont. Telef. (nuo 6 val. vak.) LO 0961

Pasidėk ir saugok!

NAUJIENA TORONTO LIETUVIAMS
Jūsų patogumui nauja
LIETUVIŠKA KIRPYKLA

atidaryta nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak.

867 DUNDAS ST. W. (prie Manning Ave) TORONTO

Telef.: EL-8954

Sav. Br. Paklausa

KINO "CENTRE" 772 Dundas St. W. Toronto

Kasdien nuo 6 val. vak. Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — Šeštadienį (X. 5 — 7)

1. "Į pietus nuo Tahiti" su Maria Montez, B. Crawford
2. "El Paso" — spalv. su John Payne, Gail Russel

Pirmadienį — Trečiadienį (X. 9 — 11)

1. "Kelias tarpukalnė" — spalv. su Susan Hayward
2. "Lengvas žmogžudystės atvejis" su Ed. G. Robinson Jane Bryan

LINKSMI IR IDOMŲ PRIEDAI KIEKVIENO PROGRAMOJ

KRIMINALINE AR CIVILINE BYLA?

MES SUTEIKIAME JUMS

TEISINĖ — KALBINĖ PAGALBA

Tvarkome imigracijos, pilietybės, palikimų bylas; sudarome darbo, buto garantijas, dokumentus, patvirtintus vertimus; tarpininkaujame nuosavybę perkant, pardaviant; atstovaujame įmonėse, įstaigose; teikiame visokeriopą informaciją; giname Kanados ir kitų kraštų lietuvių interesus. Jums patarnavimus atlieka teisininkai ir kalbtinkai, studijavę Amerikos bei Europos universitetuose.

JONAS J. JUŠKAITIS

907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada. Tel. PL 4133

Vertimai — Pamokos — Konversacijos

Surašomi ir verčiami įvairaus turinio raštai ir anglų kalbą. Duodamos anglų kalb. pamokos ir konversacijos pažengusiam

A. BAJORINAS

53 Oakwood Ave. Toronto, Ont.

Tel. MErose 8951

Kreiptis vakarais nuo 5.30 iki 6.30 val., išskyrus sekmadienį ir šventadienius.